

EU TECHNICAL ASSISTANCE
TO CIVIL SOCIETY ORGANISATIONS
IN THE WESTERN BALKANS AND TÜRKIYE

DG ENEST Udhëzimet
për mbështetjen e BE-së p
ër shoqërinë civile në rajonin e zgjerimit
2021-2027

Vlerësimi i 2024

Raporti për
SHQIPËRINË

Funded by
the European Union

Ky studim është realizuar nga një ekip kërkuesish nën mbikqyrjen e projektit EU TACSO 3.

Ekspertja drejtuese dhe autorja kryesore: Snježana Bokulić

Analistja e të dhënave dhe ekspertja e anketimit: Dr. Blerina Metanj Subashi

Autorët për analizën për vendet përkatëse:

Natasha Mazari – Shqipëri

Kanita Kulić – Bosnie dhe Hercegovinë

Sara Salihu – Kosovë

Aleksandra Gligorović – Mali i Zi

Marija Armenski – Maqedonia e Veriut

Jelena Pajović van Reenen – Serbi

Özge Konuralp – Turqi

Drejtuesi i Ekipit EU TACSO 3: Richard Allen

Këshilltarë Ligjor:

Prof. as. Dr. Ersida Teliti – Shqipëri

Selim Kulić – Bosnie dhe Hercegovinë

Alban Krasniqi – Kosovë

Miljan Vlaović – Mali i Zi

Goce Kocevski – Maqedonia e Veriut

Dejan Vučetić – Serbi

Assoc. Prof. Dr. Ulaş Karan – Turqi

Redaktor i Gjuhës: prof. Jonathan Boulting M.A. (Eng. Lit. Trinity, Cantab)

Dizenjimi Grafik: Bojan Ivanović, Brigada Design

Beograd, Serbi, Qershor 2025

<https://tacso.eu>

Shkurtime dhe Akronimet

ALTRI	Instituti i Kërkimeve Ligjore dhe Territoriale të Shqipërisë
AHC	Komiteti Shqiptar i Helsinkit
AML	Kundër Pastrimit të Parave
ASCS	Agjencia për Mbështetjen e Shoqërisë Civile
BCSDN	Rrjeti Ballkanik për Zhvillimin e Shoqërisë Civile
BIRN	Rrjeti Ballkanik i Gazetarisë Investigative
CAF	Fondacioni i Ndihmës për Bamirësi
CC	Gjykata Kushtetuese
CFT	Financimi Kundër-Terrorizmit
CoE	Këshilli i Evropës
CS	Shoqëria Civile
CSO	Organizatë e Shoqërisë Civile
DG ENEST	Drejtoria e Përgjithshme për Zgjerimin dhe Fqinjësinë Lindore
ECPMF	Qendra Evropiane për Lirinë e Shtypit dhe Medias
EU	Bashkimi Evropian
EU TACSO 3	Ndihma Teknike e BE-së për Organizatat e Shoqërisë Civile, Faza 3
EWB	Ballkani Perëndimor Evropian
FIA	Agjencia e Inteligjencës Financiare
FoE	Miqte e Evropës
HJC	Këshilli i Lartë Gjyqësor
INSTAT	Instituti i Statistikave
MHSP	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
MoF	Ministria e Financave
NCCS	Këshilli Kombëtar për Shoqërinë Civile
NGO	Organizatë Joqeveritare
OPM	Zyra e Kryeministrit
OSCE	Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë

RCC	Këshilli i Bashkëpunimit Rajonal
SCiDEV	Qendra e Shkencës dhe Inovacionit për Zhvillim
SIGMA	Emri i dhënë Raporteve të Monitorimit SIGMA (një kornizë monitorimi e përdorur në vlerësim)
SLAPP	Padi Strategjike Kundër Pjesëmarrjes Publike
TF	Financimi i Terrorizmit
VAT	Tatimi mbi Vlerën e Shtuar

Hyrje për Aneksin

Kjo analizë është një Aneks i Udhëzimeve të DG ENEST për mbështetjen e BE-së për shoqërinë civile në rajonin e zgjerimit 2021–2027: Raporti i Vlerësimit i 2024.

Ky vlerësim jep evidencë për situatën kundrejt treguesve të udhëzimeve për vitin 2024.

Në këtë Aneks jepet një përmbledhje e të dhënave për vlerësimin e situatës në Shqipëri kundrejt 59 treguesve të përfshirë në Udhëzimet. Ky Aneks duhet të lexohet së bashku me raportin kryesor, i cili gjendet në faqen e internetit tacso.eu.

Metodologjia

Analiza e paraqitur në raportin kryesor dhe në anekset për vendet e veçanta është bazuar në të dhënat e mbledhura nga burime parësore dhe dytësore. Kërkimi parësor përfshiu anketat për OSHC-të dhe zyrtarët publik, si dhe një analizë të legjislacionit përkatës. Të dhënat dytësore siç janë raportet dhe publikimet e OSHC-ve, institucioneve kombëtare të të drejtave të njeriut, qeverisë dhe aktorë të tjerë, u rishikuan për të marrë informacion dhe të dhëna përkatëse. Grumbullimi dhe analiza e të dhënave i referohet vitit 2024.

Anketa e zyrtarëve publik u realizua nga 10 shkurti deri në 3 mars 2025. Ajo synoi grumbullimin e informacionit mbi perspektivën lidhur me treguesit të zyrtarëve publik të përzgjedhur, të cilët në punën e tyre janë më së shumti të angazhuar me OSHC-të. Anketa kryesisht konsistoi në pyetje të mbyllura. Për Shqipërinë, 13 përgjigje u morën nga institucionet publike. Anketa ishte anonime.

Anketa e OSHC-ve u realizua ndërmjet 19 Janarit dhe 10 Shkurtit 2025. Anketa u qarkullua gjerësisht dhe 114 përgjigje të vlefshme u morrën për Shqipërinë.

Shqipëria	2024	2023	2021
Përgjigje të vlefshme	114	107	95
OSHC-të nga kryeqyteti	53%	65%	n.a

Pak më shumë se gjysma, 53%, e OSHC-ve që ju përgjigjën anketës ishin nga kryeqyteti i Shqipërisë, dhe pjesa tjetër, 47%, nga jashtë Tiranës (nga 11 qarqet e tjera të vendit). Më shumë se gjysma e atyre që u përgjigjën, 64%, ishin zyrtarë të lartë në organizatat e tyre, shumica drejtorë ekzekutiv dhe kryetarë bordi.

Gjithashtu, më shumë se gjysma, 60%, u identifikuan si gra; pothuaj të gjithë të tjerët- 39% - u identifikuan si burra. Shumica e pjesëmarrësve në anketim, 95%, ishin 31 vjeç ose më shumë; 27% ishin më shumë se 51 vjeç.

Pak më shumë se një e dhjeta e pjesëmarrësve, 14%, u identifikuan si anëtarë të një grupi komunitar, minoriteti, apo të një grupi të marginalizuar.

Afër dy të tretat e OSHC-ve pjesëmarrëse në anketim, 68%, janë krijuar në dy dekadat e fundit; pothuaj gjysma e tyre (42%), nga 2011–2021. Vetëm 1% e OSHC-ve pjesëmarrëse janë krijuar në 1990 ose më heret.

Nga të gjithë pjesëmarrësit, 99% e tyre, ishin nga organizatat e regjistruara, ku 83% janë regjistruar si

shoqata të qytetarëve, 9% si fondacione dhe 4% si degë lokale të OJQ-ve ndërkombëtare.

Tre të katërtat e OSHC-ve pjesëmarrëse, 75%, punojnë në nivel kombëtar, ku 47% e tyre janë organizata lokale, ndërsa 25% punojnë në nivel ndërkombëtar përveç se brenda vendit. Pjesa më e madhe e OSHC-ve që morën pjesë në anketë, 31%, punojnë në zhvillimin social-ekonomik. Pas tyre vijnë ata që punojnë për të drejtat e njeriut, 23%; për të rinjtë dhe të drejtat e të rinjve, 22%; përfshirja sociale, 22%; mjedisi dhe klima, 20%; dhe zhvillimi rural dhe bujqësia, 20%.

Më shumë se dy të tretat e OSHC-ve pjesëmarrëse, 72%, janë organizata të vogla me 1-10 staf të përherëshëm, me kohë të plotë ose të pjesshme, si dhe vullnetarë në kohën e zhvillimit të anketës. Vetëm 4% e OSHC-ve pjesëmarrëse angazhonin më shumë se 51 staf dhe vullnetarë. Përsa i përket xhiros vjetore, 10% e pjesëmarrësve thanë se, në 2024, organizata e tyre kishte një xhiro më pak se 5000 Euro. Ndërsa 24% e OSHC-ve pjesëmarrëse kishin një xhiro vjetore deri në 25,000 Euro. 20% e pjesëmarrësve thanë se xhiroja vjetore e OSHC-së së tyre ishte midis 100,001 - 500,000 Euro, ndërsa 8% thanë se qarkullimi i tyre vjetor i kalonte 500,000 Euro. Gjithashtu, ishin 7% e OSHC-ve që nuk kishin asnjë xhiro vjetore në 2024.

Kampioni ka qenë i ngjashëm me vitet e tjera. Të dhënat e grumbulluara u përdorën për analizën e situatës në 2024 në Shqipëri kundrejt treguesve që po vlerësoheshin.¹ Treguesit u rishikuan dhe vlerësuan bazuar në të njëjtën metodë sikurse për vlerësimin bazë në 2021.

Për të dhënë një pamje vizuale, për treguesit që vlerësohen normativisht, si përputhja me legjislacionin ose standardet, është përdorur sistemi i mëposhtëm i semaforit:

5 – plotëson të gjithë standardet
4 – plotëson shumicën e standardeve
3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2 – plotëson standardet minimalisht
1 – nuk plotëson standardet

Sistemi i semaforit është aplikuar tek ata tregues për të cilët një vlerësim i tillë është konsideruar si kup-tim-plotë. Ai është bazuar ose në të dhënat e mbledhura nëpërmjet anketës së OSHC-ve ose nëpërmjet analizës së detajuar të ligjeve, politikave dhe procedurave kundrejt standardeve. Justifikimi i vlerësimit është përfshirë në raportet përkatëse për secilin vend dhe analizën lidhur me to në anekset 1-7 të raportit rajonal.

Pjesa tjetër e treguesve nuk kanë standard normative por tregojnë trendet vit-pas-viti. Raportet e ardhshme të vlerësimit do të japin vlera krahasuese kundrejt vlerësimit bazë të 2021.

¹ Treguesit e mëposhtëm nuk janë vlerësuar për vitin 2024: 1.7.b; 1.10.e; 2.1.b; 2.1.c; 3.2.b; 3.8.c. Këta tregues janë përjashtuar nga vlerësimi sepse grumbullimi i të dhënave për vlerësimin e tyre nuk ishte i mundur, ose sepse gjuha e treguesve nuk ishte mjaftueshëm specifike për të mundur grumbullimin dhe analizën sistematike të të dhënave.

Objektiva Specifike1

Ka një mjedis mundësues për shoqërinë civile për të realizuar aktivitetet e saj.

OS 1.1. Të gjithë individët dhe subjektet juridike në rajonin e zgjerimit mund të krijojnë, të bashkohen dhe të marrin pjesë në organizatat jo-formale dhe/ose të regjistruara, mund të mblidhen dhe të shprehen lirisht.

Treguesi 1.1.a: Masa në të cilën legjislacioni relevant kombëtar mundëson që:

- Shoqatat mund të krijohen ose regjistrohen pa asnjë lloj diskriminimi;
- Nuk ka kufizime të paligjshme për gamën e aktiviteteve ose arritjen e objektivave të tyre;
- Shpërndarja e tyre mund të ndodhë vetëm pas një vendimi nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme;
- Nuk ka kufizime të paligjshme për lirinë e tubimit paqësor;
- Liria e shprehjes ushtrohet nga të gjithë dhe nuk ka kufizime të paligjshme.

2024	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2023	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2021	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar

Në 2024, sikurse në vlerësimin e mëparshëm, organizatat jo-fitimprurëse mund të krijohen nga kushdo, pa ndonjë diskriminim dhe kjo garantohet nga Kushtetutë².

Në 2024, sikurse edhe në vitin 2021 të bazës së nisjes, kuadri kryesor ligjor që rregullon sektorin e SHC është Ligji Nr. 8788, 'Për organizatat jo-fitimprurëse',³ i aprovuar në Maj 2001. Ky ligj përmbledh rregullat për krijimin, regjistrimin, funksionimin, organizimin, dhe aktivitetin e OSHC-ve dhe ofron garanci kundër ndërhyrjes së shtetit në punët e brendshme të OSHC-ve. Përveç këtij, Ligji Nr. 80/2021 'Për regjistrimin e organizatave jo-fitimprurëse' jep procesin e regjistrimit dhe rregullat e mirëmbajtjes së regjistrit për organizatat jo-fitimprurëse.

Sikurse është përmendur në raportin e vlerësimit të vitit 2023, pjesë e kuadrit ligjor⁴ për OSHC-të ishte aprovimi i krijimit dhe zbatimi i regjistrit elektronik për organizatat jo-fitimprurëse. Këshilli i Lartë Gjyqësor (KLGJ) vendosi që të krijohet Regjistri Elektronik i Organizatave Jofitimprurëse në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe të bëhet funksional nga 30 Dhjetori 2023. Sidoqoftë, në 2024, regjistri elektronik nuk ishte akoma operacional. Digjitalizimi i regjistrimit të OSHC-ve⁵ kërkon ndërveprimin e disa darabazave të menaxhuara nga institucione të ndryshme shtetërore, çfarë paraqet një sërë sfidash të tjera. Nuk ka burime të mjaftueshme njerëzore dhe financiare të alokuara në KLGJ dhe MD dhe procesi i regjistrimit të OJF-ve mund të finalizohet vetëm në 2025.

Përveç kësaj, në 2024, Vendimi i Gjykatës Kushtetuese/GJK nr. 62, datë 20.11.20236, për pavlefshmërinë e disa dispozitave të ligjit⁷, nuk është zbatuar. Kështu, Ligji Nr. 80/2021 Për regjistrimin e organizatave

2 Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë <https://qbz.gov.al/previeë/635d44bd-96ee-4bc5-8d93-d928cf6f2abd>

3 <https://qbz.gov.al/eli/ligi/2001/05/07/8788>

4 Vendim i Këshillit të Lartë Gjyqësor nr. 35, datë 26.01.2022, "Për krijimin dhe vënien në funksion të regjistrit elektronik të organizatave jofitimprurëse". <https://qbz.gov.al/eli/vendim/2022/01/26/35/af554540-b05d-4ac0-bdbe-659c59b57f8c>

5 Një takim është mbajtur me përfaqësues të KLGJ me 25 Prill 2024 dhe eksperti i EU TACSO mbi regjistrimin e OSHC-ve në Shqipëri.

6 Vendim i Gjykatës Kushtetuese, nr. 62, datë 20.11.2023 (V-62/23). <file:///C:/Users/Admin/Downloads/vend.6223.pdf>

7 Policy Paper, Is Civil Society Shrinking in Albania? Its reaction to current trends, Albanian Helsinki Committee, 2024, pg. 6.

jo-fitimprurëse⁸ nuk është amenduar për të zbatuar vendimin e GJK (për heqjen e disa kompetencave specifike të Kancelarit, duke e bërë gjykatën organin e vetëm kompetent për regjistrimin e aktivitetit të organizatave; për eliminimin e elementëve të sanksioneve administrative, me gjoba për organizatat jo-fitimprurëse; dhe për lirin e OJF-ve nga detyrimi për regjistrimin fillestar në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë brenda 30 ditëve.

Kështu, në 2024, nuk janë zbatuar as vendimi i GJK për pavlefshmërinë e disa dispozitave të ligjit "Për regjistrimin e organizatave jo-fitimprurëse" dhe as vendimi i KLGJ "Për krijimin e Regjistrat Elektronik të Organizatave Jofitimprurëse".

Përsa i përket lirisë së tubimit paqësor, në 2024 legjislacioni vendas nuk ka ndryshuar; nuk është adoptuar ndonjë akt ligjor.

Në parim, liria e tubimit nuk kërkon ndonjë aprovim nga autoritetet policore – autoritetet duhet vetëm të informohen më përpara. Kështu, në 2024, disa protesta me arsye politike, sociale dhe ekonomike janë organizuar nga grupe të ndryshme komunitare, parti politike, OSHC, etj. Edhe pse në parim autoritetet nuk kanë ndaluar ndonjë tubim publik, disa nga protestuesit janë arrestuar ose ndjekur penalisht për akuza të tilla si rezistenca ndaj forcave të policisë ose pengimi i trafikut dhe shkatërrimi i makinave gjatë protestës. Sidoqoftë, në shumicën e rasteve gjykata i ka deklaruar të pafajshëm.

Për shembull, në rastin e protestës së banorëve të Krujës dhe Fushë-Krujës kundër ndërtimit të rrugës Thumanë – Kashar, organizuar nga një grup jo-formal, policia mori masa për t'i shpërndarë protestuesit sepse ata po bllokoi rrugën dhe po krijojnë probleme me trafikun. Gjatë këtyre protestave, disa nga protestuesit u paditën penalisht për përplasje me policinë. Gazi lot-sjellës është përdorur për të shpërndarë protestuesit.⁹ Sidoqoftë, për shkak të këtyre protestave të vazhdueshme, qeveria ndryshoi planin lidhur me ndërtimin e rrugës.

Në 2024, nuk ka pasur ndonjë përparim të rëndësishëm përsa i përket lirisë së shtypit. Disa masa institucionale dhe reforma, veçnisht të lidhura me angazhimet e Shqipërisë në kuadrin e aksesimit në BE, kanë gjeneruar disa hapa premtues lidhur me sigurinë e gazetarëve dhe lirinë e shtypit. Këto përfshijnë adoptimin e Udhërrëfyesit të Shtetit Ligjor dhe Udhërrëfyesit të Funksionimit të Institucioneve Demokratike, të cilat përfshijnë masa për përmirësimin e pavarësisë së medias, transparencës mbi pronësinë, dhe mbrojtjen e gazetarëve. Masa të rëndësishme janë një protokoll i dedikuar i Prokurorit të Përgjithshëm për hetimin e krimeve kundër gazetarëve, caktimin e pikave të kontaktit të specializuara në polici dhe prokurori, dhe puna për krijimin e një protokollit mbi sigurinë e gazetarëve brenda Policisë së Shtetit¹⁰.

Gjithashtu, në Prill 2024, Autoriteti i Mediave AudioVizive aprovoi Vendimin Nr. 40, datë 26.04.2024, "Për rregulloren mbi ndryshimin e pronësisë së ofruesve të shërbimit të medias audiovizuale"¹¹. Këto rregullime e bejnë publik çdo informacion mbi strukturën e pronësisë dhe pronarët përfitues. Autoriteti i Mediave Audio Vizive menaxhon Regjistrin Elektronik të Pronësisë së Ofruesve të Shërbimit të Mediave Audiovizive dhe ka të drejtë të krahasojë këto të dhëna me Regjistrin e Pronarëve Përfitues që menaxhohet nga Qendra Kombëtare e Biznesit (agjensia përgjegjëse për regjistrimin e bizneseve; gjithashtu, OSHC-të, duhet të regjistrojnë pronarët përfitues sikurse dhe bizneset). Sidoqoftë, ligji mbi median audiovizuale ofron mbrojtje të kufizuar kundër përqendrimit të pronësisë së medias dhe monopoleve.

Sipas *Reporters Without Borders' World Press Freedom Index 2024*, Shqipëria renditet e 99-ta ndër 180 vende në *World Press Freedom Index*¹², duke shënuar një rënie prej tre vendesh krahasuar me vitin

8 Gjykata theksoi se Ligji për regjistrimin nuk plotëson kriterin e «cilësisë së ligjit», parimin e proporcionalitetit dhe parimin e sigurisë juridike dhe se ato janë në kundërshtim me dispozitat e Kushtetutës. Prandaj, Gjykata vendosi: heqjen e kompetencave specifike të Kancelarit, që e ben Gjykatën të vetmin organ kompetent për regjistrimin dhe aktivitetin e organizatave; eliminimin e elementeve të sanksioneve administrative, me gjoba për organizatat jo-fitimprurëse; lirin e OJF-ve nga detyrimi për regjistrim fillestar në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë brenda 30 ditëve.

9 <https://lapsi.al/2024/09/11/protesta-e-banoreve-te-thumanes-terhiqet-balluku-autostrada-do-kete-dalje-per-zonen/>
<https://www.balkanweb.com/protesta-per-rrugen-thumane-kashar-qytetaret-mblidhen-para-kuvendit-pas-denoncimit-ndaj-ballukut-ne-spak/#gsc.tab=0>
<https://euronews.al/mbahet-me-tensione-protesta-per-rrugen-thumane-kashar-banoret-perplasen-me-policine/>

10 Koment nga sesionet e validimit të datës 6 Maj 2025.

11 <https://ama.gov.al/ova/doc/rregullore/>

12 Albania | RSF

paraardhës (ishte në vendin e 96-të në 2023). “Kjo renditje reflekton sfidat e vazhdueshme të lirisë së medias dhe sigurisë së gazetarëve, ndërsa sektori mbetet thellësisht i ndikuar nga ndërhyrja politike, presioni ekonomik, dhe mbrojtja e dobët institucionale”¹³.

Në Prill 2024, Parlamenti¹⁴ krijoi, pa mbështetjen e opozitës, një komision të përkohshëm parlamentar për disinformimin dhe ndërhyrjen e huaj. Detyra e Komisionit është të rekomandojë masa ligjore dhe administrative për të përmirësuar përgjegjësinë e platformave online, për të siguruar transparencën e përmbajtjes, dhe për të adresuar sjellje të parregullta online, pa penguar të drejtën e fjalës, përfshirë heqjen e përmbajtjes dhe mbylljen e llogarive. Ai do të bashkëpunojë me mediat dhe shoqërinë civile për të diskutuar se si të luftohet ndërhyrja e huaj, vlerësohen kufizimet e fondeve dhe të bashkëpunohet me organizatat që monitorojnë disinformimin. Komisioni duhet të raportojë çdo vit para parlamentit mbi gjetjet dhe sugjerimet, përfshirë strategjitë për të luftuar fushatat e dëmshme të informimit nga vende të treta.

Sidoqoftë, ka pasur komente nga OSHC dhe organizata të medias lidhur me këtë komision parlamentar si: “Krijimi i komisionit ishte i nxituar, nuk kishte konsensus të gjërë dhe nuk integron evidencën dhe të dhënat, çfarë ngrejnë shqetësime lidhur me qëllimin dhe qëndrueshmërinë e themeleve të tij...Mandati i gjërë i komisionit, duke përfshirë çdo gjë, nga reforma ligjore tek rregullimi i platformave dhe përmbajtjes, duket shumë i gjërë dhe ka mbivendosje me kuadrot ekzistuese...Synimi i mëhershëm i qeverisë për të rregulluar median ngre frikë legjitime se ky komision i ri do të jetë një mjet i ri për të intimiduar ose heshtur zërat kritik. Kjo tendencë sugjeron një keqpërdorim potencial të kuadrit rregullator për të minuar pavarësinë e gazetarisë dhe kufizuar lirinë e shprehjes para zgjedhjeve të përgjithshme të 2025.”¹⁵

Në përgjigje të shqetësimeve fillestare lidhur me Komisionin, disa organizata të medias dhe institute studimore avokuan për një rishikim të mandatit dhe rolit të tij. Rrjedhimisht, komisioni nxori disa thirrje publike për pjesëmarrje, duke shfaqur synimin për të përfshirë një gamë të gjërë palësh të interesuara. Këto përfshinë thirrje për shprehje interesi nga organizatat e shoqërisë civile, institutet kërkimore dhe institucionet akademike të vendit dhe ndërkombëtare. Komisioni gjithashtu ftoi për bashkëpunim në tavolina të rrumbullakëta sektorë të ndryshëm të medias, përfshirë atë audiovizuale, të shkruar, online, dhe elektronike.

Si rezultat, fokusi i Komisionit u zgjerua përtej disinformimit për të adresuar më gjërë ndërhyrjen e huaj në proceset demokratike dhe kërcënimet hibride, përfshirë ndërhyrjen në proceset elektorale, sigurinë kombëtare (me një theks në sigurinë kibernetike), ekonomi, dhe sektorë të tjerë kritik.

Zbatimi i Ligjit “Për të drejtën e informimit” është i dobët. Ky ligj është gjërësisht në përputhje me standardet Evropiane; sidoqoftë, duhet të vendosen afate më të shkurtëra dhe më të gjëra për t’ju përgjigjur pyetjeve të gazetarëve, bazuar në praktikat Evropiane. Sikurse thotë *Respublica*, në Raportin “Për të drejtën e informimit”: «*Praktika e mos-publikimit të vendimeve gjyqësore, si dhe refuzimi për të dhënë informacion lidhur me dokumentacionin e përfshirë në dosjet e çështjeve pas marrjes së vendimit përfundimtar, mbetet i dukshëm në aktivitetet e organeve të reja të gjyqësorit. Më tej, ky shqetësim i ngritur në mënyrë të përsëritur në media nga gazetarët dhe shoqëria civile nuk është marrë parasysh.*”¹⁶

Kështu, ndërkohë që ligji për të drejtën e informimit ka anë të forta, në zbatimin e tij ka sfida të rëndësishme e të vazhdueshme si përgjigjet e vonuara, zbatimi i dobët, dhe transparenca e kufizuar institucionale.

Në Forimin e 10-të Vjetor të Zhvillimit të Medias të organizuar në Tetor 2024, palë të ndryshme të interesuara nënvizuan se konflikti i interesit, lidhjet e ngushta midis biznesit, politikës, dhe pronësisë së medias, pasigurisë së punës, pagave të ulëta, kërcënimet dhe intimidimi i gazetarëve, dhe sfidat ligjore mbeten pengesat për lirinë e medias në Shqipëri¹⁷.

13 “Annual Report 2024: Tracking Albania’s Progress on Media Freedom and Journalistic Safety in Line with EU Standards”, BIRN Albania, SCiDEV and Qendra Fakte, December 2024, p.17.

14 <https://www.parlament.al/struktura/8e230ff7-5344-45fb-bd6c-510f927c6b92>

15 <https://scidevcenter.org/2024/07/19/mediasummerbrief/>

16 <https://www.respublica.org.al/ep-content/uploads/2024/04/E-drejta-e-informimit-2023-Web.pdf>, p. 37.

17 <https://www.tiranadiplomat.com/2024/10/23/liria-e-medias-ne-shqiperi-mes-lufte-ndaj-dezinformimit-dhe-rruges-drejt-be/>

Në përgjithësi, “gjetjet e Raportit Vjetor 2024: Progresi i Shqipërisë në Lirinë e Medias dhe Sigurinë e Gazetarëve në Përputhje me Standardet e BE-së zbulojnë një mjedis kompleks dhe sfidues për lirinë e medias dhe sigurinë e gazetarëve në Shqipëri, ku nuk shihet ndonjë progres i rëndësishëm. Procesi i aksesimit të Shqipërisë ofron një kuadër të strukturuar për reformat; sidoqoftë, duhet progres në zbatimin e rekomandimeve të BE-së mbi lirinë e medias dhe sigurinë e gazetarëve dhe rrezikon të jetë një ushtrim ‘shënimi/box-ticking’ pa ndonjë ndryshim kuptim-plotë dhe ndikim real. Mungesa të vazhdueshme në adresimin e konceptimit dhe transparencës së pronësisë së medias, kushteve të punës, aksesit në informacion dhe masave të sigurisë theksojnë nevojën për një angazhim politik më të madh dhe të qëndrueshëm për të arritur standardet Evropiane.”¹⁸

OS 1.2. Autoritetet publike mbrojnë OSHC-të nga ndërhyrjet dhe sulmet dhe repektojnë të drejtën e tyre të privatësisë.

Treguesi 1.2.a: Sa OSHC-të kanë mundësinë e një ndërhyrje efektive për të sfiduar ose kërkuar rishikimin e vendimeve që prekin ushtrimin e të drejtave të tyre.

2024	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2023	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2021	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar

Në 2024, disa padi u ngritën në gjykatë nga OSHC-të dhe grupet jo-formale, duke ngritur ankesat lidhur me çështje civile, administrative, dhe penale. Shumë çështje janë regjistruar dhe vendimet janë marrë në favor të OSHC-ve nga Komisioneri Kundër Diskriminimit. Kështu OSHC-të dhe grupet jo-formale janë legjitimuar kur kanë paraqitur çështje ku ato ose komuniteti që përfaqësojnë janë përballur me diskriminim direkt ose indirekt bazuar në shkaqe të ndryshme si raca, gjinia, paaftësi të ndryshme, ose përkatësia në një komunitet – sidomos komunitetin Rom ose Egjiptian, etj. Paditë kanë qenë kundër bashkive, entiteteve publike, entiteteve private, bankave, operatorëve të transportit publik, etj.¹⁹ Vendimet e Komisionerit për këto raste kanë qenë të ndryshme: diskriminim, diskriminim indirekt, jo-diskriminim, arritja e efektivitetit, dhe refuzim.

Një rast tjetër është Vendimi i Gjykatës Kushtetuese nr. 3, datë 30.01.2024 (V-3/24), lidhur me hidrocentralin e Skavicës, të aprovuar nga Parlamenti Shqiptar me Ligjin Nr.38/2021. Aprovimi i projektit u shoqërua me disa akte nën-ligjore lidhur me studimet, ndikimin financiar, negociatat, dhe zbatimin. Në kuadër të këtij projekti, dy OSHC mjedisore lokale (shoqata “Kundërshtimi ndaj digës së Skavicës” dhe shoqata “Për mbrojtjen e pronave dhe mjedisit të pellgut të Drinit të Zi”), së bashku me Komitetin Shqiptar të Helsinkit, apeluan në Gjykatën Kushtetuese për hedhjen poshtë të Ligjit Nr. 38/2021 dhe Vendimit të Këshillit të Ministrave Nr. 485/2021, duke cituar shkeljen e të drejtave kushtetuese. Kërkuesit theksuan se Ligji nr. 38/2021 shkel identitetin kombëtar, të drejtën e pronës private, të drejtën e privatësisë, të drejtën për të fituar të ardhura nëpërmjet punës së ligjshme, të drejtën për tu informuar rreth gjendjes së mjedisit, të drejtën për një ambjent të shëndetshëm dhe të qëndrueshëm ekologjikisht, lirinë e aktivitetit ekonomik dhe parimin e barazisë para ligjit.

Gjykata nënvizoi se procedura për adoptimin e Ligjit Nr. 38/2021 ishte bërë pa konsultime publike, pa dëgjuar opinionin e komunitetit lokal, dhe pa ju referuar statusit të publikut të prekur, si dhe pa vlerësimin e ndikimit të projektit në mjedis dhe të drejta të tjera të lidhura me të. Kështu, gjykata e gjeti procedurën për adoptimin e Ligjit Nr. 38/2021 në kundërshtim me të drejtën e informimit për gjendjen e mjedisit dhe mbrojtjen e tij. Gjithashtu, ajo theksoi nevojën për konsultim publik dhe përfshirjen në fazat pasuese të

¹⁸ “Annual Report 2024: Tracking Albania’s Progress on Media Freedom and Journalistic Safety in Line with EU Standards”, BIRN Albania, SCiDEV and Qendra Fakte, December 2024, p. 89.

¹⁹ <https://www.kmd.al/vendime-te-komisionerit-2024/>

zhvillimit dhe zbatimit të projektit. Kështu, në këtë çështje, OSHC-të fituan betejën ligjore me pushtetin ekzekutiv dhe një kompani private.

Lidhur me kuadrin ligjor, në 2024, projekt ligji “Për padinë kolektive”, përgatitur nga OSHC-të në 2021 si një zgjidhje për të mbrojtur interesat e përbashkët, ka të njëjtin status si në 2023²⁰. Ky projektligj po pret prej më shumë se tre vitesh për tu diskutuar në Komisionin Parlamentar. Ai synon të krijojë një mjet të ri ligjor, “veprimin kolektiv”, që lehtëson aksesin e qytetarëve në drejtësi dhe ndalon sjelljen e paligjshme të operatorëve të ndryshëm.

Më tej, sipas anketës së OSHC-ve, 86% e pjesëmarrësve thanë që qeveria nuk ka marrë ndonjë vendim për organizatat e tyre që kanë ndikim negativ në ushtrimin e të drejtave.

Përqindja e OSHC-ve që thanë se qeveria nuk ka marrë ndonjë vendim për organizatat e tyre që kanë ndikim negativ në ushtrimin e të drejtave

2024	86%
2023	81%
2021	79%

Nga ana tjetër, 5% e pjesëmarrësve thanë se qeveria ka marrë vendime për organizatat e tyre që kanë ndikim negativ në ushtrimin e të drejtave.

Përqindja e pjesëmarrësve thanë se qeveria ka marrë vendime për organizatat e tyre që kanë ndikim negativ në ushtrimin e të drejtave

2024	5%
2023	14%
2021	13%

Duke parë shifrat e anketës së OSHC-ve, mund të themi se vetëm 3% i këtyre 5% që kanë qenë ndikuar negativisht nga vendimet e qeverisë thanë se nuk kishin pasur mundësi të sfidojnë efektisht këto vendime.

Treguesi 1.2.b: Masa në të cilën OSHC-të janë të mbrojtura me ligj kundrejt kërcënimeve, sulmeve, ngacmimeve ligjore dhe trajtimit diskriminues, në veçanti:

- Kërcënimet përfshirë intimidimin, ngacmimin, shpifjen, si dhe gjuhën e urrejtjes, fizikisht dhe online;
- Sulmet përfshirë aktet e dhunës, abuzimit fizik, kontrollit dhe dëmtimit të pronës;
- Ngacmimi juridik përfshirë arrestimin ose ndalimin arbitrar, ndërhyrjen e paligjshme në komunikime, abuzimin me procedimet dhe kërcënimet penale, civile dhe administrative;
- Trajtimi diskriminues përfshirë kërkesat jo-proporcionale të raportimit për OSHC-të.

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve
2023	5 – plotëson të gjithë standardet
2021	5 – plotëson të gjithë standardet

Në Shqipëri, dispozitat e Kodit Penal dhe Civil janë përmbushur në përgjithësi dhe përcaktojnë rregullat për përgjegjësinë, procedurat penale, dhe llojet e masave ndëshkuese kundër personave juridik për veprat penale të kryera nga individë dhe persona fizik. Këto dispozita duhet të interpretohen në një mënyrë të gjërë për të ofruar mbrojtje dhe për tu aplikuar tek OSHC-të.

Kuadri për mbrojtjen e gazetarëve ekziston, por sulmet verbale dhe fizike dhe fushatat e përbaltjes vazhduan në 2024. Kodi Penal nuk ofron ndonjë mbrojtje speciale për gazetarët kundër dhunës, sulmeve ose kërcënimeve gjatë ushtrimit të profesionit të tyre.

20 <https://www.parlament.al/dokumentacioni/aktet/80cfda5e-a3c6-497e-9def-0cdf23d76ecd>

Të dhëna nga Qendra Evropiane për Lirinë e Medias dhe Shtypit (European Centre for Press and Media Freedom), të përmbledhura në platformën Hartëzimi i Lirisë së Medias (Mapping Media Freedom), tregojnë për 2024 prezencën e 45 incidenteve të raportuara që përfshijnë gazetarët në Shqipëri. Këto incidente përfshijnë forma të intimidimit, kërcënimeve, shpifjeve, ngacmimeve, sulmeve, bullizimit, dhe forma të tjera të sulmit kundër profesionistëve të medias²¹.

Në Mars 2024, gazetarët protestuan kundër sulmeve verbale të Kryeministrit kundër gazetarëve kritikë ose edhe kundër sulmit fizik ndaj një gazetareje²². Këto protesta të gazetarëve theksuan qartë se veprime të tilla demonstrojnë një rënie dramatike të lirisë së shprehjes dhe të drejtës për informim në Shqipëri. E njëjta gjuhë është përdorur nga udhëheqësi i Partisë Demokratike, i cili ka konsideruar gazetarët si një organizatë kriminale²³.

Më tej, një shqetësim në rritje në Shqipëri janë Paditë Strategjike Kundër Pjesëmarrjes Publike (Strategic Lawsuits Against Public Participation - SLAPPs), ku gazetarët, aktivistët, dhe organizatat monitoruese (watchdog) të shoqërisë civile përballen me intimidim ligjor që synon t'ju mbyllë gojën. Kuadri ligjor shqiptar akoma nuk ka një mbrojtje efektive, duke i lënë gazetarët, aktivistët, organizatat monitoruese dhe zërat e tjerë, të pambrojtur para këtyre sulmeve.

Një tryezë e rrumbullakët u organizua nga OSHC-të në Tetor 2024 dhe Ministri i Drejtësisë ritheksoi angazhimin e Shqipërisë për të çuar më përpara lirinë e medias duke përfshirë në legjislacionin e vendit mbrojtje kundër SLAPP para Qershorit 2027. Ai pranoi nevojën për procedura më të shpejta ligjore, trajnim të specializuar të gjyqtarëve, dhe dialog të strukturuar për të krijuar një mjedis mbështetës për lirinë e gazetarisë.²⁴ Dispozitat e Kodit Penal mbi shpifjen (Nenet 119 dhe 120) duhet të rishikohen për tu siguruar se ato nuk mbështesin në mënyrë të pandërgjegjshme SLAPP ose pengojnë lirinë e shprehjes. Sidoqoftë, në 2024 nuk ka ndonjë draft të ofruar nga Ministria për diskutim publik.

Më tej, Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 621, datë 10 Tetor 2024, "Për miratimin e dokumentit të politikës "Agjenda Kombëtare e Reformave 2024-2027", në kuadër të instrumentit të Bashkimit Evropian "Faciliteti për reforma dhe rritje për Ballkanin Perëndimor"²⁵ thotë se aspektet penale dhe civile të shpifjes do të përputhen me standardet Evropiane (afati kohor është Dhjetor 2026). Në 2024, shpifja vazhdoi të jetë një vepër penale.

Në 2024, u adoptua Ligji Nr. 25/2024 "Për Sigurinë Kibernetike"²⁶. Sulmet e fundit kibernetike në Shqipëri treguan për dobësinë e palëve të interesuara, përfshirë OSHC-të. Disa raste u raportuan. Një nga këto raste ishte një sulm kibernetik i madh kundër 'Citizens Channel', një media online²⁷ nga sulmues të panjohur. Sulmi ka ngritur shqetësime rreth lirisë së medias dhe aksesit në informacion të pavarur në Shqipëri. Në rastet e sulmeve kibernetike, janë publikuar të dhëna personale dhe sensitive nga sektorët publik dhe privat. Ky ligj është i lidhur me Ligjin "Për Mbrojtjen e të Dhënave Personale", dhe OSHC-të janë subjekt i të dy ligjeve. Ligji "Për Sigurinë Kibernetike" ka dhënë përcaktimet për sulmet dhe kërcënimet kibernetike dhe masat e nevojshme që duhet të merren nga institucionet përgjegjëse.

Kështu, në 2024, nuk ka pasur ndonjë ndryshim të madh ligjor, duke rezultuar në një situatë pothuaj të pandryshuar krahasuar me raportin e mëparshëm. Nuk ka një kuadër ligjor të dedikuar për mbrojtjen e organizatave të shoqërisë civile në Shqipëri kundër kërcënimeve, sulmeve, ngacmimeve gjyqësore, dhe trajtimit diskriminues. Sidoqoftë, ka dispozita të shpërndara në akte të ndryshme ligjore që në përgjithësi janë në përputhje me standardet ndërkombëtare..

21 <https://www.ecpmf.eu/monitor/mapping-media-freedom/>

22 <https://www.reporter.al/2024/03/27/gazetaret-protestojne-kunder-rames-per-tkurrlen-e-lirise-se-shprehjes/>

23 <https://newsbomb.al/politike/do-tiu-trajtoj-si-organizate-inale-jeni-te-kapur-nga-skap-sali-beri-i343465>

24 <https://scidevcenter.org/2024/11/04/media-landscape-october-2024-brief/>

25 <https://qbz.gov.al/eli/vendim/2024/10/10/621/0827f42c-05f9-48ee-995a-e617548cd583;q=P%C3%8BR%20ZYR%C3%8BN%20E%20RIKUPERIMIT%20T%C3%8B%20ASETEVE>

26 <https://aksk.gov.al/wp-content/uploads/2024/05/ligj-2024-03-21-25-5-1.pdf>

27 <https://balkaninsight.com/2024/04/05/coordinated-cyber-attack-targets-albanias-online-citizens-channel/>

Treguesi 1.2.c: Pjesa e OSHC-ve që operojnë efektivisht, pa kërcënime, sulme, ngacmime juridike, dhe trajtim diskriminues në kuptimin e:

- Numrit të ankesave për mungesën e mbrojtjes për OSHC-të;
- Numrin e sulmeve mbi OSHC-të dhe anëtarët e tyre;
- Numrin e rasteve të dëmtimit të pronës;
- Numrin e rasteve të trajtimit diskriminues në raportim;
- Numrin e rasteve kur zyrat e OSHC-ve janë kontrolluar në mënyrë të paligjshme ose janë subjekt i inspektimeve;
- Numrin e rasteve të ndërhyrjes në komunikimet e OSHC-ve.

Rezultatet e anketës së OSHC-ve tregojnë se 82% e pjesëmarrësve thanë se organizata e tyre ose anëtarët nuk kanë qenë subjekt i kërcënimeve ose sulmeve fizike.

Përqindja e OSHC-ve që thanë se organizata e tyre ose anëtarët nuk kanë qenë subjekt i kërcënimeve ose sulmeve fizike	
2024	82%
2023	88%
2021	84%

Nga ana tjetër, 2% e OSHC-ve të anketuara thanë se organizata e tyre ose anëtarët kanë qenë subjekt i kërcënimeve ose sulmeve fizike.

Përqindja e OSHC-ve që thanë se organizata e tyre ose anëtarët kanë qenë subjekt i kërcënimeve ose sulmeve fizike	
2024	2%
2023	2%
2021	3%

Përqindja e OSHC-ve që kanë bërë një ankesë zyrtare sepse nuk ju është ofruar mbrojtje kundër kërcënimeve ose sulmeve fizike ishte 2%.

Përqindja e OSHC-ve që kanë bërë një ankesë zyrtare	
2024	2%
2023	1%
2021	2%

Më tej, 98% e pjesëmarrësve (97% në 2021) thanë se organizata e tyre nuk ka pasur ndonjë dëmtim të pronës si pjesë të kërcënimeve dhe sulmeve fizike kundër tyre. Sidoqoftë, ishte një përqindje e vogël e OSHC-ve (1%) që kanë pasur dëmtim të pronës si pjesë të kërcënimeve dhe sulmeve fizike kundër tyre.

Të gjithë pjesëmarrësit në anketë (100%) thanë se zyrat e tyre nuk kanë qenë subjekt i kontrolleve ose inspektimeve të paligjshme; sidoqoftë, një përqindje më e vogël – 89% – thanë se autoritetet nuk kanë ndërhyrë në komunikimet e organizatës së tyre.

Përqindja e OSHC-ve që thanë se autoritetet nuk kanë ndërhyrë në komunikimet e organizatës së tyre	
2024	89%
2023	93%
2021	92%

Njëkohësisht, 3% (ishte 4% në 2023 dhe 5% në 2021) thanë se autoritetet kanë ndërhyrë në komunikimet e organizatave të tyre.

Duhet të shtojmë se pothuaj të gjithë zyrtarët publik që morën pjesë në anketë besojnë se OSHC-të kanë qenë në gjendje të operojnë efektivisht pa kërcënime, sulme, ngacmime gjyqësore dhe trajtim diskriminues.

OS 1.3. Masat e përdorura për të luftuar ekstremizimin, terrorizmin, pastrimin e parave, ose korrupsionin janë të targetuara dhe proporcionale, në përputhje me qasjen e bazuar në rrezikun, dhe respektojnë standardet e të drejtave të njeriut mbi lirinë e anëtarësimit, tubimit dhe shprehjes.

Treguesi 1.3.a: Masa në të cilën ligjet për të luftuar ekstremizimin, terrorizmin, pastrimin e parave, ose korrupsionin nuk kufizojnë pa arsye aktivitetet legjitime të OSHC-ve.

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve
2021	4 – plotëson shumicën e standardeve

Në ditët e para të 2024, hyri në fuqi Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 736, datë 13.12.2023, 'Për aprovimin e Udhëzimeve për Shtetin Ligjor'. Vendimi përshkruan masa të ndryshme anti-korrupsion, përfshirë inisiativa legjislative, institucionale, dhe ndërgjegjësuere. Ai thekson nevojën për një mirëmbajtje të qëndrueshme të të dhënave të lidhura me zbatimin e masave që adresojnë integritetin dhe anti-korrupsionin si dhe forcimin e transparencës dhe llogari-dhënies nëpërmjet adoptimit të Strategjisë Ndërsektoriale Anti-Korrupsion 2024–2030, në bashkëpunim me organizatat e shoqërisë civile.

Në vendimin e mësipërm, forcohen disa nga masat e propozuara që lidhen me krimin e organizuar, terrorizmin, dhe pastrimin e parave. Gjithashtu ka një propozim për një përdorim më sistematik të hetimeve financiare (hetimet paralele) që targetojnë lëvizjet e parave, të cilat mbajnë në këmbë organizatat kriminale.

Gjithashtu në Planin e Veprimit të strategjisë 2024–2026, nën objektivin specifike 3.3, janë parashikuar disa masa që lidhen drejtpërdrejt me rolin e shoqërisë civile si krijimi i Koalicionit Kundër Korrupsionit midis Koordinatorit Kombëtar Anti-Korrupsion dhe Rrjetit Kombëtar të OSHC-ve Kundër Korrupsionit si dhe OSHC-ve të tjera në këtë fushë; dhe organizimi i forumeve të konsultimeve me OSHC-të mbi raportet dhe propozimet mbi anti-korrupsionin.²⁸

Në 2024, në kuadër të projektit "Shoqëria civile kundër korrupsionit," zbatuar nga Komiteti Shqiptar i Helsinkit (KSHH), qendra A.L.T.R.I dhe Friends of Europe (FoE), është krijuar Rrjeti Kombëtar i OSHC-ve Kundër Korrupsionit²⁹, një rrjet informal që synon të bashkojë organizatat e shoqërisë civile, institucionet publike, median, bizneset, dhe palët e tjera të interesuara në përpjekjet për të luftuar korrupsionin, fuqizuar shtetin ligjor dhe promovuar qeverisjen e mirë.

Më tej, në Janar 2024, Këshilli i Ministrave gjithashtu aprovoi Vendimin nr. 51, datë 31.1.2024, 'Për organizimin dhe funksionimin e Agjensisë së Inteligjencës Financiare'³⁰. Përgjegjësitë kryesore të agjensisë janë: a) parandalimi i pastrimit të parave dhe produkteve të aktivitetit kriminal; dhe b) parandalimi i financimit të terrorizmit. Bazuar në Udhëzimin nr. 19, datë 9.7.2019, 'Për mbikqyrjen e organizatave jo-fitimprurëse në funksion të parandalimit të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit'³¹ dhe Udhëzimit nr. 16, datë 16.2. 2009, 'Për parandalimin e pastrimit të parave dhe luftën kundër financimit të terrorizmit në sistemin e taksave'³², OSHC-të janë subjekt i kontrollit nga kjo strukturë. Kështu, raportet e përgatitura nga OSHC-të mbi përdorimin e fondeve të donatorëve si dhe raportet financiare janë subjekt i kontrolleve të AIF kur shihet e nevojshme. Gjithashtu, "çdo autoritet që regjistron, licenson, dhe mbikqyr aktivitetin e organizatave jo-fitimprurëse duhet të raportojë menjëherë tek agjencia për çdo dyshim, informacion ose

²⁸ Strategjia Ndërsektoriale kundër Korrupsionit 2024–2030, Tiranë 2024, f. 58.

²⁹ <https://rrjetiantikorrupsion.al/>

³⁰ <https://fiu.gov.al/wp-content/uploads/2024/03/vendim-2024-01-31-51.pdf>

³¹ chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://fiu.gov.al/wp-content/uploads/2024/07/udhezim-2019-07-09-19.pdf

³² chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://fiu.gov.al/wp-content/uploads/2024/03/Udhezimi_nr_16_date_16_02_2009.pdf

të dhënë lidhur me pastrimin e parave ose financimin e terrorizmit.”³³

Përveç kësaj, AIF ka pregatitur ‘Udhëzimet për organizatat jo-fitimprurës mbi financimin e terrorizmit’,³⁴ që është publikuar në faqen e internetit të Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve në Dhjetor 2024. Ky dokument është pregatitur nga AIF në bashkëpunim me sektorët publik dhe privat (përfshirë konsultimet me përfaqësues të OSHC-ve) për të ndihmuar sektorin e organizatave jo-fitimprurëse (OJF) të rrisë ndërgjegjësimin mbi rrezikun e keqpërdorimit/abuzimit që çojnë në financimin e terrorizmit. Udhëzimi nuk është një dokument detyrues, por qëllimi i tij është të familjarizojë OSHC-të me konceptin e financimit të terrorizmit/FT, me legjislacionin shqiptar mbi financimin e terrorizmit dhe detyrimet e tyre ligjore në kontekstin e luftës kundër FT.

Pra, në 2024, qeveria adoptoi disa dokumente për të përmbushur kërkesat e procesit të aksesimit në BE. Disa u adoptuan në muajin e fundit të vitit, kështu që rezultatet e zbatimit të tyre, përfshirë ndikimin e tyre mbi OSHC-të, do të shihen në 2025.

Indicator 1.3.b: Pjesa e OSHC-ve aftësia e të cilave që të ndërmarrin aktivitete legjitime nuk është kufizuar nga zbatimi i ligjeve për luftën kundër ekstremizmit, terrorizmit, pastrimit të parave dhe korrupsionin, vecanërisht nga:

- Ngacmimi juridik për lidhjen e tyre të supozuar me ekstremizmin, terrorizmin, pastrimin e parave, dhe korrupsionin;
- Kufizimet diskriminuese mbi financimin;
- Autoritetet ose bankat që parandalojnë ata të hapin llogari bankare, dërgojnë ose marrin para.

Duke ju referuar anketës së OSHC-ve, 91% e pjesëmarrësve ishin të aftë të ndërmirrnin aktivitete të ligjshme pa ngacmime gjyqësore, kufizime diskriminuese mbi financimin, dhe kufizime për hapjen e llogarisë bankare, etj.

Përqindja e OSHC-ve që ishin të aftë të ndërmirrnin aktivitete të ligjshme pa ngacmime gjyqësore, kufizime diskriminuese mbi financimin, dhe kufizime për hapjen e llogarisë bankare	
2024	91%
2023	87%
2021	90%

Një numër i vogël - 2% e OSHC-ve – thanë se anëtarët e tyre ishin subjekt i ngacmimeve gjyqësore.

Përqindja e OSHC-ve që thanë se anëtarët e tyre ishin subjekt i ngacmimeve gjyqësore.	
2024	2%
2023	2%
2021	2%

Rreth 97% e pjesëmarrësve thanë se organizatat e tyre nuk kanë qenë subjekt i kufizimeve diskriminuese për shkak të marrjes së fondeve nga një burim i caktuar.

Përqindja e OSHC-ve që thanë se organizatat e tyre nuk kanë qenë subjekt i kufizimeve diskriminuese.	
2024	97%
2023	92%
2021	95%

33 Neni 41 i Ligjit Nr.8788, datë 7.5.2001 ‘Për organizatat jofitimprurëse’ i ndryshuar

34 Available at: <https://fiu.gov.al/wp-content/uploads/2024/10/Udhezues-OJF.pdf>

1% e OSHC-ve thanë se organizatat e tyre kanë qënë subjekt i kufizimeve diskriminuese për shkak të marrjes së fondeve nga një burim i caktuar.

Përqindja e OSHC-ve që thanë se organizatat e tyre kanë qënë subjekt i kufizimeve diskriminuese.	
2024	1%
2023	4%
2021	5%

94% e pjesëmarrësve konfirmuan se organizatat e tyre nuk janë ndaluar nga autoritete qeveritare ose bankat për të hapur një llogari bankare ose për të dërguar/marrë para.

Përqindja e OSHC-ve që thanë se organizatat e tyre nuk janë ndaluar nga autoritete qeveritare ose bankat për të hapur një llogari bankare ose për të dërguar/marrë para.	
2024	94%
2023	95%
2021	95%

Sidoqoftë, pjesa tjetër e pjesëmarrësve, 6%, thanë se nuk kanë mundur të hapin një llogari bankare.

Përqindja e OSHC-ve që thanë se nuk kanë mundur të hapin një llogari bankare.	
2024	6%
2023	3%
2021	5%

Një nga arsytet që nuk kanë mundur të hapin një llogari bankare ishte se në disa banka, procedurat e hapjes së llogarisë ishin shumë burokratike (me kërkesa të shtuara) që e bëjnë praktikisht të pamundur të hapësh një llogari. Kështu, bankat aplikojnë këto procedura të vështira për të mbrojtur veten nga përpjekjet për pastrim parash.

OS 1.4. Autoritetet publike trajtojnë të gjithë OSHC-të në mënyrë të barabartë lidhur me operimet e tyre dhe njësoj si subjektet e tjera (si bizneset për shembull).

Treguesi 1.4.a Masa në të cilën Ligjet (1) nuk ju kërkojnë OSHC-ve të dorëzojnë më shumë raporte dhe informacion dhe (2) nuk i bëjnë OSHC-të subjekt të më shumë inspektimeve dhe sanksioneve se sa subjektet e biznesit, ndërkohë që çdo gjë tjetër është e barabartë.

2024	5 – plotëson të gjithë standardet
2023	5 – plotëson të gjithë standardet
2021	5 – plotëson të gjithë standardet

Në 2024, kuadri ligjor që rregullon detyrimet fiskale të taksa-paguesve dhe ndikon në raportimin e OSHC-ve ishte Ligji Nr. 29/2023 'Për tatimin mbi të ardhurat'³⁵, që hyri në fuqi në 1 Janar 2024, Vendimi i Gjykatës Kushtetuese nr. 52, datë 27.6.2024, dhe Akti Normativ nr. 4, datë 27.11.2024.

Ligji 29/2023 dhe aktet normative përcaktojnë rregullat lidhur me: a) tatimin mbi të ardhurat për personat fizik dhe subjektet; dhe b) tatimin mbi të ardhurat nga trashëgimia, donacionet dhe lojrat e fatit, dhe përcakton pjesën dhe kohën e taksave për subjekte të ndryshme. Ai e përcakton "subjektin" si kompani ose strukturë të organizatës, të inkuorporuar ose jo, pavarësisht nga forma, natyra fitimprurëse

³⁵ <https://qbz.gov.al/preview/76d3b502-5b0b-4d0f-add7-d0f477ac4a21/cons/20250113>

ose jo-fitimprurëse. Kështu, ky ligj gjithashtu prek OSHC-të dhe vendos mbi ta të njejtat detyrime sikurse bizneset.

Kështu, sipas legjislacionit në fuqi, OSHC-të, pavarësisht natyrës jo-fitimprurëse të aktivitetit të tyre, janë të detyruara të mbajnë llogaritë dhe të raportojnë sikurse subjektet e tjera. OSHC-të dorëzojnë informacion tek Zyra e Taksa Tatimeve dhe Drejtoria e Përgjithshme për Parandalimin e Pastrimit të Parave. Nuk ka ndryshim midis OSHC-ve dhe bizneseve lidhur me procedurat, dokumentet dhe afatet e raportimit. Arsyet për inspekte janë të njejtë, ditët e raportimit janë njësoj, dhe gjobat janë në të njejtën masë.

OS 1.5. Autoritetet publike qendrore dhe/ose lokale kanë politika dhe rregulla mundësuese për organizatat e vogla komunitare dhe iniciativat qytetare (organizatat grass-roots).

Treguesi 1.5.a: Organizatat e vogla/lokale komunitare dhe iniciativat qytetare lejohen të operojnë ligjërisht pa u regjistruar.

2024	5 – plotëson të gjithë standardet
2023	5 – plotëson të gjithë standardet
2021	5 – plotëson të gjithë standardet

Në 2024, nuk ka ndryshime lidhur me kuadrin mbi mundësitë e organizatave lokale/komunitare dhe iniciativave qytetare për të operuar pa u regjistruar, pavarësisht madhësisë së organizatës. Kuadri ligjor në fuqi nuk parasheh dhe nuk përcakton detyrime lidhur me formën e organizimit, qoftë formal apo informal.

Kështu, legjislacioni shqiptar njeh të drejtën ligjore të komuniteteve ose grupeve informale që të jenë aktive në jetën shoqërore, të ndërmarrin aktivitete legjislative (si për shembull referendumet lokale), dhe të luftojnë fenomente negative. Gjithashtu, organizatat e vogla komunitare/lokale dhe iniciativat qytetare lejohen të aplikojnë për grante (nga fonde publike apo të donatorëve), duke i barazuar kështu me OJF-të e regjistruara.

Treguesi 1.5.b: Para ligjit, organizatat e vogla komunitare dhe iniciativat qytetare të paregjistruara gëzojnë të njejtën të drejtë të pjesëmarrjes në vendim-marrje sikurse OSHC-të e regjistruara

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve
2021	4 – plotëson shumicën e standardeve

Ligji Për Njoftimin dhe Konsultimin Publik³⁶ vazhdon të rregullojë procesin e konsultimit publik. Konsultimi publik është i detyrueshëm për projektligjet dhe strategjitë, por nuk është i detyrueshëm për draftet e legjislacionit dytësor që miratohen nga Këshilli i Ministrave ose ministrat³⁷. Kuadri ligjor mundëson dhe thekson pjesëmarrjen e barabartë të qytetarëve dhe grupeve të interesit në të gjithë fazat e procesit të vendim-marrjes. Regjistri elektronik për konsultime www.konsultimipublik.gov.al ka seksione të veçanta

³⁶ Ligji Nr. 146–2014 i 30 Tetor 2014 Për Njoftimin dhe Konsultimin Publik.

³⁷ Public administration in Albania 2024, Assessment against the Principles of Public Administration, SIGMA Monitoring Reports.

për qytetarët, grupet e interesit, dhe ekspertët.

Konsultimi publik është një mekanizëm që mundëson përfshirjen e publikut, grupeve të interesit, biznesit, komunitetit akademik, ekspertëve, dhe medias në proceset vendim-marrëse. Sidoqoftë, përsa i përket zbatimit të tij, pjesëmarrja në proceset vendim-marrëse e OSHC-ve dhe qytetarëve të interesuar, përfshirë grupet informale, është akoma një sfidë për shkak të burimeve të kufizuara njerëzore dhe financiare si dhe mungesës së besimit ndaj një analize të duhur të pjesëmarrjes së tyre në proceset vendim-marrëse.

Përveç kësaj, përfshirja e grupeve formale dhe informale nga zonat e largëta vazhdon të jetë një sfidë e madhe, për shkak të mungesës së internetit dhe mungesës së aftësive për të përdorur platformat online si platforma konsultimi publik.

OS 1.6. Të gjithë OSHC-të janë të lira të kërkojnë dhe të marrin fonde.

Treguesi 1.6.a: Masa në të cilën ligjet lejojnë OSHC-të të kërkojnë një gamë të gjerë financimi, përfshirë nga jashtë vendit, pa kufizime të pajustificuara, lidhur me:

- Donacionet në para apo në natyrë nga të gjithë burimet;
- Financimi nga institucionet publike vendase;
- Financimi nga donatorët institucional, korporativ apo individual;
- Financimi nga qeveritë e huaja apo agjensitë shumë-palëshe.

2024	5 – plotëson të gjithë standardet
2023	5 – plotëson të gjithë standardet
2021	5 – plotëson të gjithë standardet

Në 2024, nuk ka ndryshime në kuadrin ligjor kombëtar dhe dispozita e përgjithshme kushtëzon marrjen e fondeve vetëm bazuar në legjitimitetin dhe burimin. Kështu, OSHC-të duhet të kërkojnë fonde nga këto burime: kuotat e anëtarësisë (për shoqatat), fondet, grantet, dhe donacionet nga subjektet private ose publike, të vendit ose të huaja, si dhe të ardhurat nga aktiviteti ekonomik dhe asetet e organizatave jo-fitimprurëse.

Kështu, nuk ka pasur kufizime ose barrë financiare mbi OSHC-të për të siguruar fonde nga burime të ndryshme të ligjshme. Kuadri ligjor në përgjithësi është plotësisht në përputhje me standardet ndërkombëtare.

Treguesi 1.6.b: Përqindja e OSHC-ve që kanë akses në një gamë të gjerë financimi pa ndërhyrjen e pajustificuar të qeverisë.

91% e OSHC-ve pjesëmarrëse thanë se ata nuk janë ndaluar të aksesojnë llojet e financimit. Kështu, është pothuaj e njëjta përqindje sikurse në bazen e nisjes në 2021.

Përqindja e OSHC-ve që mund të aksesojnë një gamë të gjerë financimi	
2024	91%
2023	86%
2021	92%

OS 1.7. Në përfituesit e IPA, ekziston mbështetja publike financiare dhe jo-financiare për OSHC-të dhe ajo ofrohet në një mënyrë transparente, të përgjeshme, të drejtë dhe jo-diskriminuese.

Treguesi 1.7.a: Niveli i financimit publik për OSHC-të dhe shoqatat është rregulluar qartësisht në ligjet dhe rregulloret dhe të drejtat dhe detyrimet e institucioneve shtetërore përgjegjëse për vendosjen dhe rishikimin e nivelit të financimit publik janë përcaktuar qartë në Ligj.

2024	1 – nuk plotëson standardet
2023	1 – nuk plotëson standardet
2021	1 – nuk plotëson standardet

Shqipëria nuk ka një ligj që përcakton shumën e fondeve publike për mbështetjen e OSHC-ve. Prandaj, është një sfidë të identifikosh shumën që është dhënë për OSHC-të. Nuk ka një vend specifik ku mund të gjesh të dhëna për financimin e OSHC-ve nga të gjitha ministrinë dhe agjensitë.

Qeveria duhet të krijojë një mjedis më të mirë mundësues për mbështetjen e OSHC-ve nëpërmjet një mekanizmi që mbështet OSHC-të për bashkëfinancimin në projektet e donatorëve.

Treguesi 1.7.b: Përqindja e buxhetit publik e disbursuar në vit për OSHC-të.

Agjensia për Mbështetjen e Shoqërisë Civile/AMSHC vazhdon të jetë organi publik kryesor që jep mbështetje financiare për shoqërinë civile, sikurse edhe në vlerësimet e mëparshme (2021–2023). Buxheti i shpërndarë nga AMSHC në 2024 për mbështetjen e OSHC-ve ishte 99,750³⁸ milion lekë (afërsisht 920,000 euro).

Për 2023–2024, Ministria e Financave dha këto shifra³⁹.

Agjensia shtetërore që jep fonde për shoqërinë civile	2023	2024
AMSHC	96.20 milion lekë ⁴⁰ 975,000 Euro ⁴¹	99.75 milion lekë 1,010,000 Euro
Agjensia Shtetërore për Mbështetjen e Start-ups	n.a	292.26 milion lekë 2,961,094 Euro
Agjensia Kombëtare e Rinisë	54.11 milion lekë 548,226 Euro	62.34 milion lekë 631,610 Euro

38 Kjo shumë është sipas informacionit të kërkuar nga AMSHC në Janar 2024.

39 Këto shuma janë marrë sipas informacionit të kërkuar nga Ministria e Financave në Janar 2024.

40 Raporti Vjetor 2023, Agjensia për Mbështetjen e Shoqërisë Civile, Tiranë, Mars 2023, f. 13.

41 Duke përdorur kursin e këmbimit 1 Euro = 98,7 ALL sipas kursit të këmbimit të Bankës së Shqipërisë me 1 Maj 2025.

Treguesi 1.7.c: Masa në të cilën kërkesat ligjore që rregullojnë dhënien e fondeve publike për OSHC-të sigurojnë që:

- Krieteret e financimit janë përcaktuar qartë, objektivë dhe të njoftuar publikisht;
- Vlerësimi i propozimeve është i qartë dhe paanshëm;
- Konflikti i interesit është rregulluar qartësisht;
- Kërkesat e raportimit janë të qarta dhe proporcionale.

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve
2021	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar

Në 2024, sikurse edhe në rastin e vlerësimeve të mëparshme (2021, 2023), nuk kishte një kuadër ligjor të unifikuar për dhënien e fondeve publike nga institucionet publike. Sidoqoftë, në 2024, sikurse në vlerësimin e vitit paraardhës, AMSHC dhe disa institucione të tjera publike organizuan konsultime me OSHC-të për të përcaktuar fushat prioritare përpara lajmërimit të thirrjes për propozime.

Seicili institucion publik që bën financime publike ka dispozita mbi procedurën, menaxhimin dhe kontrollin e këtyre fondeve. Përsa i përket ministrive të linjës, i gjithë procesi, nga fusha e mbështetjes tek kontratat e granteve, etj., është rregulluar nëpërmjet Vendimeve të Këshillit të Ministrave. “Nuk ka akoma një kuadër rregullator përfshirës që do të unifikonte financimin publik për OSHC-të, që do të detyronte të gjithë organet publike të respektonin të njëjtat standard, kriteret dhe procedura për shpërndarjen e fondeve publike për programet dhe aktivitetet e OSHC-ve”⁴².

Në përgjithësi, institucionet publike e japin mbështetjen e tyre financiare për OSHC-të nëpërmjet thirrjeve për propozime të hapura ose thirrje të kufizuara për një kategori specifike të OSHC-ve. Shumica e institucioneve publike që japin mbështetje financiare kanë rregulla dhe procedura mbi fushën e financimit, kriteret e aplikimit, përzgjedhjen dhe kriteret e financimit, që i bëjnë publike.

Buxheti vjetor i shtetit ka përcaktuar financimin publik në mbështetje të shoqërisë civile dhe buxhetin për agjencitë e ndryshme që kanë në fushën e tyre të aktivitetit mbështetjen për OSHC-të. Sidoqoftë, AMSHC mbetet organi publik kryesor që ofron grante dhe rregullon mbështetjen nga shteti për zhvillim institucional, mbështetjen për projektet, dhe mbështetjen për bashkëfinancim.

Në 2024, AMSHC kishte një thirrje për propozime. Çdo gjë lidhur me procedurat e grantit ishte publike në faqen e saj të internetit. AMSHC dhe agjensitë dhe institucionet e tjera publike që japin grante për OSHC-të njoftojnë thirrjet në faqet e tyre të internetit dhe lejnë kohën e mjaftueshme (më shumë se 30 ditë) për të përgatitur dhe dorëzuar projekt propozimet dhe të gjithë dokumentet e kërkuara në kuadrin e thirrjes. Gjithashtu, në 2024, AMSHC organizoi konsultime me OSHC-të për të përcaktuar fushat prioritare përpara lajmërimit të thirrjes për propozime.

Dispozitat ekzistuese përshkruajnë qartë kërkesën mbi konfliktin e interesit në proceset e vendim-marrjes të përfaqësuesve të AMSHC-së, sidomos lidhur me çështjet financiare. Gjithashtu, këtu janë të përfshira kriteret e aplikimit dhe procedurat e përzgjedhjes. Gjithashtu, janë përmendur raportet narrative dhe financiare që kërkohen nga OSHC-të që marrin fonde publike. Dokumentet e raportimit janë pjesë e kontratës dhe OSHC-të informohen lidhur me to kur nënshkruajnë kontratën. Institucione të ndryshme kanë kërkesa specifike lidhur me afatet e raporteve, që kushtëzojnë transferimin e fondeve. Sidoqoftë, “mungesa e informacionit të detajuar mbi grantet e dhëna për OSHC-të është një pengesë e madhe për llogaridhënie më të mirë në procesin e financimit publik për OSHC-të”⁴³.

42 ‘Contribution and Challenges of Civil Society in Albania’, Policy Paper, Albania Helsinki Committee, Tirana, October 2024, p. 28.

43 ‘Contribution and Challenges of Civil Society in Albania’, Policy Paper, Albania Helsinki Committee, Tirana, October 2024, p. 28.

Treguesi 1.7.d: Qeveria qëndrore bën informim mbi grantet publike që është mjaftueshëm i detajuar që të mundësojë identifikimin e granteve individuale.

2024	2 – plotëson standardet minimalisht
2023	1 – nuk plotëson standardet
2021	1 – nuk plotëson standardet

Në 2024, në faqet e internetit të shumicës së institucioneve publike është ngarkuar lista e OSHC-ve që kanë marrë fonde, duke përfshirë informacion mbi (1) emrin e OSHC-së që ka marrë financim, (2) madhësinë e grantit, dhe (3) titullin e projektit. Kjo nuk kishte ndodhur në 2023. Sidoqoftë, listat nuk kanë informacion mbi elementët e tjerë si përshkrimi i projektit, fusha tematike e projektit dhe zona gjeografike e shpenzimeve. Kështu që, mungesa e informacionit të detajuar lidhur me gjashtë elementët e përmendur më sipër të mbështetjes financiare nga institucionet publike e bën procesin e financimit publik për OSHC-të jo-transparent dhe rrit nivelin e skepticizmit kundrejt shpërndarjes së fondeve publike.

Nga ana tjetër, në anketën e autoriteteve publike, të gjithë zyrtarët e qeverisë thanë se autoritetet e kanë bërë publik informacionin mbi dhënien e fondeve publike për OSHC-të në masën mjaftueshëm osë plotësisht.

Treguesi 1.7.e: Pjesa e OSHC-ve që tregon se dhënia e fondeve publike vendase është transparente, e drejtë dhe jo-diskriminuese.

2024	1 – nuk plotëson standardet
2023	1 – nuk plotëson standardet
2021	2 – plotëson standardet minimalisht

Lidhur me dhënien e fondeve publike për OSHC-të, situata ka degraduar krahasuar me rezultatet e bazës së nisjes në 2021. Kështu, 14% e pjesëmarrësve në anketë thanë se dhënia e fondeve ishte transparente dhe e drejtë, krahasuar me 21% në 2021. Shumica – 55% në anketën e OSHC-ve (53% në vitin e bazës së nisjes 2021) – thanë se dhënia e fondeve publike nuk ishte as transparente dhe as e drejtë.

Nga ana tjetër, të gjithë zyrtarët publik të kontaktuar thanë se dhënia e fondeve ishte mjaftueshëm/ shumë transparente dhe e drejtë.

Treguesi 1.7.f: Financimi publik nuk përjashton OSHC-të bazuar në përfaqësimin e grupit të synuar.

Sipas anketës së OSHC-ve, përqindja e OSHC-ve që aplikuan për fonde publike ishte 40%.

Përqindja e OSHC-ve që aplikuan për fonde publike	
2024	40%
2023	51%
2021	50%

Përqindja e atyre që nuk kanë aplikuar ishte më shumë se gjysma – 59%. Arsyet e përmendura për mos-aplikimin ishin: pothuajse gjysma e tyre (46%) thanë se nuk mendonin se kishin një shans real për të fituar; 11% thanë se fondet e ofruara ishin shumë të vogla; një tjetër 11% thanë se procedurat e aplikimit ishin shumë të komplikuar; dhe 7% thanë se nuk e kapën dot afatin e dorëzimit.

Përqindja e atyre që nuk kanë aplikuar për fonde publike	
2024	59%
2023	47%
2021	48%

82% e atyre që kanë aplikuar thanë se aplikimi i tyre nuk ishte i suksesshëm.

Përqindja e OSHC-ve që kanë aplikuar dhe nuk ishin të suksesshëm	
2024	82%
2023	76%
2021	77%

15% e pjesëmarrësve në anketë thanë se aplikimi i tyre ishte i suksesshëm.

Përqindja e OSHC-ve që kanë aplikuar dhe ishin të suksesshëm	
2024	15%
2023	22%
2021	19%

Midis arsyeve të dhëna nga ata që nuk kanë qenë të suksesshëm në aplikimin e tyre ishin: konkurrenca ishte shumë e madhe, 25%, ose autoritetet financuan organizatat e tyre të preferuara, 67%.

OS 1.8. Individët dhe biznesi gëzojnë lehtësira fiskale për donacionet e tyre për OSHC-të.

Treguesi 1.8.a: Legjislacioni mbi taksat lejon për lehtësira fiskale lidhur me:

- Donacionet individuale;
- Donacionet nga biznesi.

2024	2 – plotëson standardet minimalisht
2023	2 – plotëson standardet minimalisht
2021	2 – plotëson standardet minimalisht

Në 2024, legjislacioni për donacionet individuale dhe nga biznesi nuk ka ndryshuar. Në Shqipëri, donacionet nga individët nuk njihen si të zbritshme nga tatimi mbi të ardhurat. Kështu që, aktiviteti filantropik individual nuk është subjekt i zbritjes së tatimit. Sikurse përmendet nga Komiteti Shqiptar i Helsinkit në dokumentin e tyre, “Kjo vazhdon të pengojë aktivitetin filantropik individual; për donacionet nga biznesi, stimujt tatimorë janë shumë të vegjël, megjithëse ekzistojnë.”⁴⁴

Lidhur me donacionet nga biznesi, shumat e sponsorizuara që kalojnë kufijtë e mëposhtëm janë të pazbritshme:

- 5% e fitimit përpara taksave për botuesit e shtypit dhe publikimet e punëve letrare, shkencore dhe enciklopedike, si dhe aktivitetet kulturore ose artistike;
- 5% e fitimit përpara taksave për aktivitetet sportive, me plotësimin e disa kushteve;
- 3% e fitimit përpara taksave për sponsorizimin e cdo aktiviteti tjetër.

⁴⁴ ‘Contribution and Challenges of Civil Society in Albania’, Policy Paper, Albania Helsinki Committee, Tirana, October 2024, p. 30.

Pra, Shqipëria nuk ka lehtësira fiskale për donacionet individuale dhe ka vetëm lehtësira të vogla për donacionet nga biznesi.

Treguesi 1.8.b: Pjesa e individëve privat që kanë dhënë para tek një OSHC.

Bazuar në CAF Report 2024,⁴⁵ në Shqipëri, 39% e individëve privat kanë dhënë para për një OSHC. Duke e krahasuar këtë përqindje me vitet paraardhëse, del se ka një rritje në pjesëmarrjen e individëve në dhënien e parave për OSHC-të.

% e individëve privat kanë dhënë para për një OSHC	
2024	39%
2023	25%
2022	36%
2021	31%

OS 1.9. Ka lehtësira fiskale për OSHC-të.

Treguesi 1.9.a Masa në të cilën ligjet mbi taksat ofrojnë:

- Të ardhurat e OSHC-ve të gjeneruara nga grantet, donacionet, kuotat e anëtarësimit, aktivitetet ekonomike, investimi, pronat e patundshme, dhuratat dhe trashëgimia nuk janë subjekt i taksimit;
- Çdo e ardhur më shumë ose fitim i gjeneruar nga aktiviteti ekonomik dhe që përdoret nga OSHC për qëllime që lidhen me misionin nuk është subjekt i tatimit të biznesit mbi të ardhurat/fitimin.

2024	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2023	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2021	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar

Në 2024, sikurse në vlerësimet e 2021–2023, kuadri ligjor në Shqipëri përjashton OSHC-të nga tatimi mbi të ardhurat nga grantet, donacionet, kuotat e anëtarësimit, dhuratat, dhe trashëgimia që nuk përdoren për të përfituar themeluesit ose anëtarët.

Ligji nr. 29/2023, 'Për tatimin mbi të ardhurat',⁴⁶ amendaur nga Akti Normativ nr. 7, datë 14.12.2023, hyri në fuqi në 2024, dhe përcaktoi 0% TVSH për mallrat dhe shërbimet e përdorura në projektet e financuara nga donatorët e huaj ose grantet, duke zëvendësuar procedurën e mëparshme të rimbursimit të TVSH-së në fund të procesit të zbatimit të projektit.

Sidoqoftë, rimbursimi i TVSH-së për OJF-të është akoma problem në Shqipëri. Udhëzimi nr. 27, datë 13.9.2023, "Për disa amendamente në Udhëzimin nr. 6, datë 30.1.2015, 'Për Tatimin mbi Vlerën e Shtuar në Republikën e Shqipërisë'", është akoma i pazbatueshëm sikurse është amenduar për sektorin e OJF-ve në Shqipëri. Partnerët Shqipëri kanë ndjekur nga afër procesin e zbatimit të Udhëzimit Nr. 27, datë 13.9.2023 Për disa amendamente në Udhëzimin nr. 6, datë 30.1.2015, 'Për Tatimin mbi Vlerën e Shtuar në Republikën e Shqipërisë' (përjashtimi i sektorit të shoqërisë civile nga TVSH). Ata kanë dërguar dy letra (e para në Shkurt dhe e dyta në Maj 2024) tek institucionet pergjegjëse duke ju dhënë atyre evidencë që ky udhëzim nuk mund të zbatohet dhe se po krijon një problem të madh për OSHC-të gjatë zbatimit të projekteve të tyre të financuara nga donatorë të ndryshëm⁴⁷.

⁴⁵ https://www.cafonline.org/docs/default-source/inside-giving/ëgi/ëgi_2024_report.pdf

⁴⁶ <https://qbz.gov.al/preview/76d3b502-5b0b-4d0f-add7-d0f477ac4a21/cons/20250113>

⁴⁷ <https://www.facebook.com/partnersalbania/>; <https://bit.ly/4bsDZT8>

Detyrimi për të regjistruar OSHC-në (zbatuesit/përfituesit e projektit) në autoritetet tatimore për qëllimin e TVSH-së është një hap prapa në përpjekjet për të krijuar një mjedis mundësues për aktivitetin e OSHC-ve. Disa vite pasi sektori jo-fitimprurës arriti të dalë nga skema e TVSH-së, ky deyrim përsëri shton barrën fiskale me detyrimin për Librat e Shitjes dhe Deklaratat e TVSH-së.

Më tej, OSHC-të mundet të angazhohen në aktivitet ekonomik. OSHC-të janë të lejuara të ngrejne të ardhura nga asetet e tyre duke përdorur investimet dhe dhënien me qera ose shitjen e pronave. Sidoqoftë, në këto raste, detyrimet financiare nuk ndryshojnë midis OSHC-ve dhe ndërmarrjeve të biznesit. Për pasojë, OSHC-të janë subjekt i tatimit mbi fitimin mbi të gjithë aktivitetet ekonomike, në të njëjtën mënyrë sikurse subjektet e tjera juridike.

Një përjashtim bëjnë OSHC-të e përfshira në aktivitete sociale, edukative, kulturore, ose sportive, referuar si aktivitete të interesit të përgjithshëm, të cilat janë të përjashtuara nga Ligji Për TVSH-në. OSHC-të duhet të plotësojnë tre kriteret për tu kualifikuar për përjashtim nga TVSH: (1) organet qeverisëse nuk duhet të kenë interesa lidhur me aktivitetin e organizatës; (2) aktiviteti jo-fitimprurës duhet të ketë precedencë mbi aktivitetin ekonomik; dhe (3) të ardhurat totale nga aktiviteti ekonomik, si një aktivitet dytësor nuk duhet të jenë më shumë se 20% e të ardhurave totale vjetore.

OS 1.10. Politikat dhe mjedisi ligjor ofrojnë insentiva dhe lehtësojnë vullnetarizmin dhe punësimin në OSHC.

Treguesi 1.10.a: Janë adoptuar ligje që rregullojnë vullnetarizmin.

2024	2 – plotëson standardet minimalisht
2023	2 – plotëson standardet minimalisht
2021	2 – plotëson standardet minimalisht

Për shkak të problemeve të identifikuar dhe komenteve të palëve të ndryshme të interesuara, përfshirë OSHC-të që theksuan se ligji ekzistues ishte i cunguar dhe pa-zbatueshëm⁴⁸ (duke pasur parasysh koston e sigurimeve për vullnetarët, regjistrimin e vullnetarëve dhe faktin që shumë çështje mbeten të paqarta, pasqaruara ose problematike lidhur me institucionet përgjegjëse dhe ndarjen e pushteteve), Qeveria vendosi të rishikonte ligjin 45/2016 'Për Vullnetarizmin'. Kështu, sipas Vendimit nr.790, datë 28.12.2023, 'Për aprovimin e programit të përgjithshëm analitik të draft akteve që do të paraqiten për rishikim në Këshillin e Ministriave gjate 2024', rishikimi i Ligjit 45/2016 'Për Vullnetarizmin' ishte parashikuar të bëhej në tremujorin e tretë të 2024.

Pra, në 2024, 8 vjet pas adoptimit të këtij ligji, një seri takimesh konsultimi u organizuan nga Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, Ministria e Financave, dhe Agjensia Kombëtare e Punësimit dhe Aftësive, me ekspertë ligjor, grupet e interesit dhe OSHC për të diskutuar dhe përgatitur një draft të përmirësuar.

Si rezultat, projektligji i rishikuar u hodh për konsultim publik në Nëntor 2024 deri në mes të Dhjetorit në platformën e konsultimit publik; Sidoqoftë, ai nuk ishte aprovuar deri në fund të vitit 2024.

Disa OSHC janë të mendimit se megjithëse projektligji mbi vullnetarizmin synon të ndërtojë një kuadër ligjor të qëndrueshëm dhe të favorshëm për vullnetarizmin, ai ka akoma disa çështje problematike, të cilat kanë qenë adresuar më parë në tryezat e diskutimit me OSHC-të si dhe në opinionet dhe rekomandimet ligjore të përcjella nga ato tek Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët, si dhe tek Grupi Ndër-institucional për draftimin e projektligjit të krijuar me Urdhër të Kryeministrit me 17.1.2024.

⁴⁸ <https://em-al.org/en/working-group-for-chapter-23-the-law-on-volunteering-in-albania-a-priority-for-the-development-of-an-enabling-environment-for-civil-society-09-july-2024/> aksesuar me 10 Mars 2025.

Sidoqoftë, OSHC-të shprehën shqetësimin e tyre⁴⁹ për draftin e ri sepse ai nuk adreson dhe ofron rregullimet e duhura ligjore për zgjidhjen e çështjeve kryesore që kanë penguar zbatimin e ligjit ekzistues për vullnetarizmin. Ai ka marrë pjesërisht në konsideratë sugjerimet e OSHC-ve në tryezat e diskutimeve me institucionet publike.

Treguesi 1.10.b: Strategjitë dhe programet e qeverisë për vullnetarizimin mbështesin vullnetarizmin tek OSHC-të dhe kanë alokuar burime të mjafteshme për zbatimin..

2024	1 – nuk plotëson standardet
2023	1 – nuk plotëson standardet
2021	1 – nuk plotëson standardet

Situata ishte e njëjta si në 2021 dhe 2023 – nuk ka akoma strategji ose programe për vullnetarizmin në Shqipëri.

Treguesi 1.10.c: Pjesa e OSHC-ve që përfitojnë nga strategjitë dhe programet shtetërore të punësimit.

Sipas rezultateve të anketës së OSHC-ve, 12% e pjesëmarrësve thanë se ata kanë përfituar nga strategjia dhe programet shtetërore e punësimit. Ka një përmirësim të vogël krahasuar me vitin e bazës së nisjes.

Përqindja e OSHC-ve që kanë përfituar nga strategjia dhe programet shtetërore e punësimit	
2024	12%
2023	11%
2021	6%

Ata që kanë përfituar përmendën se kanë bashkëpunuar dhe kanë pasur marrëveshje me Agjencinë Kombëtare për Punësim dhe Aftësi për punësimin e njerëzve nëpërmjet programit të komuniteteve vulnerabël dhe programit të punëve publike komunitare.

Treguesi 1.10.d: Pjesa e OSHC-ve që përfitojnë nga strategjitë dhe programet shtetërore të vullnetarizmit.

Në 2024, nuk ka ndonjë strategji apo program vullnetarizmi.

Treguesi 1.10.e: Pjesa e punonjësve të OSHC-ve në numrin e përgjithshëm të të punësuarve.

Bazuar në informacionin e marrë nga Drejtoria e Tatimeve, në 2024 ishin 9,987 punonjës në OSHC-të, krahasuar me 9,937 punonjës në 2023. Ndërkohë, sipas INSTAT Shqipëri, numri i të punësuarve në sektorët publik dhe privat në 2024 ishte 746,162,⁵⁰

49 Ky koment është prezantuar nga disa pjesëmarrës gjithashtu në sesionin e validimit të organizuar me 6 Maj 2025.

50 https://www.instat.gov.al/media/15007/te-punesuar-sipas-sektoreve-tr4_2021-tr4_2024.xlsx

Treguesi 1.10.f: Përqindja e njerëzve që kanë qenë vullnetarë në një organizatë.

Duke ju referuar CAF Report 2024⁵¹, përqindja e njerëzve që kanë qenë vullnetar në 2024 ishte 11%, krahasuar me 8% në vitin paraardhës, 2023. Duke parë tabelën më poshtë, del se nga 2021 në 2024, trendi i njerëzve që kanë dhuruar kohën e tyre për OSHC-të është pothuaj i njejtë.

Përqindja e njerëzve që kanë dhuruar kohën e tyre për një organizatë	
2024	11%
2023	8%
2021	11%

⁵¹ <https://www.cafonline.org/home/about-us/governance-and-policies/annual-reports>

Objektiva Specifike 2

Bashkëpunim dhe partneritet i fuqizuar midis OSHC-ve dhe institucioneve publike.

OS 2.1. Autoritetet dhe institucionet publike përfshijnë OSHC-të në proceset vendim-marrëse dhe politikë-bërëse.

Treguesi 2.1.a: Ligjet, aktet nën-ligjore, strategjitë dhe aktet e tjera të interesit publik dhe reformat e politikave janë konsultuar efektivisht me OSHC-të:

- OSHC-të kanë akses në draft-dokumentet që nga fillimi i procesit të përgatitjes deri në fund të procedurës së adoptimit;
- Të paktën 15 ditë janë lënë për komentim përpara se draft-dokumenti të kalojë në procedurat e adoptimit;
- Përdorimi i procedurave të jashtëzakonshme/përsheptuara për adoptimin e legjislacionit pa mundësinë e konsultimit është një përjashtim dhe i justifikuar sic duhet;
- Raportet mbi rezultatet e konsultimeve publike, përfshirë arsyet për mos-marrjen parasysh të komenteve, janë publikuar në kohë;
- Anëtarët e grupeve të punës nga OSHC-të janë përzgjedhur bazuar në një thirrje publike, kritere të qarta dhe barazinë;
- Anëtarët e grupeve të punës nga OSHC-të përfshijnë përfaqësues të shoqërisë si e tërë, përfshirë grupet e grave, LGBTQIA, migrantëve, minoriteteve, pa-aftësisë dhe të tjerë, në përputhje me Qasjen e Bazuar në të Drejtat e Njeriut.

2024	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2023	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2021	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar

Përfshirja e publikut dhe palëve të interesuara në vendim-marrje në Shqipëri është garantuar nga Ligji Për Njoftimin dhe Konsultimin Publik⁵². Pra, janë adoptuar kërkesat për konsultimet publike mbi projektligjet dhe strategjitë. Prandaj, konsultimi publik është i detyrueshëm për projektligjet dhe strategjitë, por jo për legjislacionin dytësor të adoptuar nga Këshilli i Ministrave ose ministrat. Kohëzgjatja minimale për konsultimin publik është 20 ditë pune dhe mund të shtyhet në 40 ditë. Ministrive ju kërkohet që të raportojnë mbi rezultatet e konsultimeve publike⁵³.

Kështu, ministritë e linjës dërgojnë raportin vjetor mbi konsultimin publik tek Departamenti i Akteve Rregullatore të Këshillit të Ministrave, i cili është përgjegjës për manaxhimin, monitorimin dhe përgatitjen periodikisht të raportit të progresit të qendrës për konsultim publik dhe ta publikojnë atë, për të përmbushur detyrimet ligjore.⁵⁴

Në 2024, sikurse në vitin paraardhës, konsultimet publike janë zhvilluar duke përdorur portalin qendror të konsultimeve, www.konsultimipublik.gov.al⁵⁵. Që kur është krijuar në 2021, ky regjistër ka shërbyer si

52 Ligji Nr. 146-2014 i 30 Tetor 2014 Për Njoftimin dhe konsultimin publik.

53 'Public administration in Albania 2024, Assessment against the Principles of Public Administration', SIGMA Monitoring Reports, December 2024.

54 Annual Performance Report on Public Consultations 2024, Government Center, Department of Regulatory Acts of the Council of Ministers leads, Tirana, February 2025.

55 Ligji Nr. 146-2014 30 Tetor 2014 'Për Njoftimin dhe konsultimin publik', si dhe Urdher nr. 3, datë 29.12.2021, i Sekretarit të Përgjithshëm të Zyrës së Kryeministrit, 'Për aprovimin e guidës për konsultimin publik'.

një instrument kryesor për procesin e konsultimit publik.

Sipas Raportit të Monitorimit të SIGMA,⁵⁶ konsultimi publik online është plotësuar me aktivitete të tjera konsultuese, dhe kërkesa për kohëzgjatjen minimale është respektuar. Portali i konsultimit online mundëson që palët e interesuara të regjistrojnë adresat e tyre të email-it në portal, në mënyrë që të marrin njoftime automatike mbi fillimin e procesit të konsultimit për një propozim të caktuar. Ministrinë udhëheqëse raportojnë mbi rezultatet e konsultimit publik, adresojnë të gjithë komentet e marra, dhe publikojnë online raportet e konsultimit. Sidoqoftë, raportet e konsultimit të projektligjeve kanë treguar se një numër i kufizuar komentesh janë dërguar nga palët e interesuara.

Gjatë 2024, bazuar në Programin Analitik të Qeverisë, 267 draft-akte janë aprovuar dhe dispozitat për përjashtimin nga konsultimi publik janë aplikuar për 177 akte⁵⁷. Kështu, në 2024, indeksi i përdorimit të përjashtimit nga konsultimi publik i akteve në sektorët strategjik ishte 66%. Në raport, baza për përjashtimin nga konsultimi ishte Neni 4 i Ligjit Për Njoftimin dhe Konsultimin Publik (çështje të sigurisë kombëtare, marrveshjet ndërkombëtare, akte individuale administrative, dhe emergjencat civile).

Indeksi i përdorimit të përjashtimit nga konsultimi publik i akteve në sektorët strategjik	
2024	66%
2023	71%
2021	72%

Në përgjithësi raporti është përgatitur për të gjithë draft-aktet e publikuara për konsultim në Regjistrin Elektronik për Njoftimin dhe Konsultimin Publik, duke paraqitur pranimin ose refuzimin e sugjerimeve gjatë procesit të konsultimit.

Sidoqoftë, OSHC-të, grupet dhe iniciativat e peregjistruara, nuk janë përfshirë efektivisht në procesin e konsultimit përpara se sa akti të publikohej në Regjistrin elektronik për konsultim publik. OSHC-të raportojnë shkallë të ndryshme të përfshirjes në proceset e konsultimit publik, ku disa ministri nuk sigurojnë gjithnjë përfaqësimin e grupeve të ndryshme të interesit – për shembull, grupet informale të aktivistëve⁵⁸.

Më tej, sikurse theksohet nga Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim në raportin e tij mbi pjesëmarrjen qytetare në konsultimin publik⁵⁹, përfshirja e aktorëve jo-qeveritar në fazat e hershme të formulimit të ligjeve dhe politikave ka qenë një praktikë e rrallë. Kur ka ndodhur, kjo ka qenë shpesh e karakterizuar nga evidencë e pamjaftueshme e angazhimit kuptim-plotë. Institucionet tipikisht kanë ofruar vetëm të dhëna të agreguara për pjesëmarrësit gjatë fazave të formulimit ose konsultimit.

Anketa e OSHC-ve tregoi se 32% e pjesëmarrësve në 2024 thanë se ishin konsultuar efektivisht nga autoritetet gjatë draftimit të ligjeve, akteve nënligjore, strategjive ose akteve me interes publik dhe reformat e politikave.

Përqindja e OSHC-ve që janë konsultuar efektivisht nga autoritetet	
2024	32%
2023	34%
2021	31%

Përsa i përket rezultateve të anketës me zyrtarët publik, shumica e tyre thanë se OSHC-të ishin konsultuar efektivisht në zhvillimin e ligjeve, akteve nënligjore, strategjive ose akteve me interes publik dhe reformat e politikave. Një nga rastet e përmendura ishte paketa fiskale për bashkitë që është konsultuar me grupet e interesit nëpërmjet sesioneve të degjimit publik.

⁵⁶ Public administration in Albania 2024, Assessment against the Principles of Public Administration, SIGMA Monitoring Reports, December 2024.

⁵⁷ <https://www.konsultimipublik.gov.al/documents/reports/Raportgjasht%C3%ABmujorkorrik2024.pdf>, p. 8.

⁵⁸ Raport studimor Një dekadë nga ligji për konsultimin publik në Shqipëri: Thirrje për reformë, <https://idmalbania.org/sq/raport-studimor-nje-dekade-nga-ligji-per-konsultimin-publik-ne-shqiperi-thirrje-per-reforme/>

⁵⁹ https://idmalbania.org/wp-content/uploads/dlm_uploads/2025/01/1-EN-Efektiviteti-dhe-pjesemarrja-qytetare.pdf

Duke marrë në konsideratë shkallën e zbatimit, anketa e OSHC-ve dhe raportet e palëve të ndryshme të interesuara lidhur me pjesëmarrjen e OSHC-ve në proceset e konsultimit publik, “efektiviteti i proceseve të konsultimit mbetet i kufizuar, midis të tjerave, edhe për shkak të aksesit dhe transparencës së ulët”⁶⁰. Kështu, pjesëmarrja kuptim-plotë e OSHC-ve në proceset e formulimit të politikave dhe vendim-marrëse vazhdon të jetë jo-efektive (ose thjesht formale), pavarësisht legjislacionit në fuqi dhe mekanizmeve të bashkëpunimit që janë vendosur.

Më tej, “mungesa e njohurive mbi zbatimin e sugjerimeve të dhëna bën që të ulet në mënyrë periodike pjesëmarrja e organizatave, për shkak të kufizimeve në burimet njërëzore dhe financiare, si dhe të mungesës së besimit në analizën dhe reflektimin e duhur të pjesëmarrjes së tyre në këtë proces”⁶¹.

Pjesëmarrja e shoqërisë civile në procesin e aksesimit në BE

Në 2024, ka dy momente kyçe në progresin e Shqipërisë drejt aksesimit në BE. I pari ishte hapja e negociatave me Shqipërinë për Grupin 1 (Cluster 1) me 15 Tetor 2024⁶². Kjo përfshin: funksionimin e institucioneve demokratike; reforma e administratës publike; gjyqësori dhe liritë themelore; drejtësia, liria dhe siguria; kriteret ekonomike; prokurimi publik; statistikën dhe kontrollin financiar. Momenti i dytë ishte hapja me 17 Dhjetor 2024 i negociatave me Shqipërinë për Grupin 6 (Cluster 6) mbi Marrdhëniet me Jashtë, përfshirë marrdhëniet me jashtë, sigurinë dhe politikën e mbrojtjes.

Plani i Rritjes ofron mundësi konkrete për pjesëmarrje më të madhe. “Në kuadrin e Planit të Rritjes, Shqipëria do të marrë 922 milion Euro, të kushtëzuara me zbatimin e 31 masave të reformave në pesë fusha të politikave”⁶³. Për të siguruar financimin, Qeveria e Shqipërisë duhet të zhvillojë një Program të Reformave që ofron një kuadër të plotë. Shqipëria aprovoi Programin Kombëtar të Reformave 2024–2027 me Vendimin e Këshillit të Ministrave Nr. 621 me datë 10 Tetor 2024. Nga marsi në qershor 2024, procesi përfshiu katër runde prej 72 takimesh, duke angazhuar ministrinë e linjës, agjencitë qeveritare, dhe institucionet e pavarura.

Më tej, në Mars 2024, përfaqësuesit e shoqërisë civile, sektori privat, dhe palët e tjera të interesuara janë përfshirë në procesin e konsultimit mbi Programin e Reformave nëpërmjet pesë takimeve të organizuara nga Platforma e Partneritetit për Integrimin në BE, ku dialogu është drejtuar nga institucionet përgjegjëse për kapitujt e acquis të BE-së. Një nga shqetësimet e palëve të interesuara ishte urgjenca e procesit të konsultimit, çfarë mund të ketë minuar cilësinë e rezultateve⁶⁴. Procedura e përshpejtuar nuk ka lejuar kohën e mjaftueshme për OSHC-të dhe palët e interesuara për të dhënë një kontribut real. Kështu, përfshirja kuptim-plotë e shoqërisë civile mendohet se është penguar nga kufizimet në kohë.

Treguesi 2.1.b: OSHC-të janë përfshirë efektivisht në mekanizmat mbykqyrës.

Ky tregues nuk është vlerësuar.

Treguesi 2.1.c: Pjesa e OSHC-ve që kanë marrë pjesë në konsultime gjatë përgatitjes së raporteve shtetërore në kuadrin e detyrimeve ndërkombëtare dhe të tjera lidhur me të drejtat e njeriut dhe zbatimin e rekomandimeve të tyre.

Ky tregues nuk është vlerësuar.

60 ‘Contributions and Challenges of Civil Society in Albania’, Policy paper, Albanian Helsinki Committee, October 2024, p.5.

61 ‘Is Civil society Shrinking in Albania?’, Policy Paper, Albania Helsinki Committee, 2024, p.13.

62 [Second Accession Conference with Albania – Consilium](#)

63 ‘Albania’s Reform Agenda Explained: Insights on Design, Content, and Implementation’, Policy Brief, Daniel Prioni and En-drita Shehi, Institute for Democracy and Mediation, February 2025, p. 5.

64 Ibid.

OS 2.2. Autoritetet dhe institucionet publike pranojnë rëndësinë e shoqërisë civile në debatin shoqëror mbi politikat dhe proceset e integritimit në BE.

Treguesi 2.2.a: Masa në të cilën OSHC-të vlerësojnë si mbështetës qëndrimin e zyrtarëve publik kundrejt shoqërisë civile.

2024	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2023	2 – plotëson standardet minimalisht
2021	2 – plotëson standardet minimalisht

Sipas anketës së OSHC-ve të 2023, 41% e OSHC-ve u shprehën se qëndrimi i zyrtarëve publik kundrejt shoqërisë civile ishte mbështetës. Kjo përbënte një përmirësim prej 7% krahasuar me vlerësimin e bazës së nisjes. Sidoqoftë, në 2024, akoma më shumë se gjysma e OSHC-ve – 52% – thanë se qëndrimi i zyrtarëve publik kundrejt shoqërisë civile nuk ishte mbështetës.

% e OSHC-ve që vlerësojnë se qëndrimi i zyrtarëve publik kundrejt shoqërisë civile ishte mbështetës	
2024	41%
2023	38%
2021	34%

% e OSHC-ve që vlerësojnë se qëndrimi i zyrtarëve publik kundrejt shoqërisë civile nuk ishte mbështetës	
2024	52%
2023	57%
2021	55%

Në dallim me këtë, sipas rezultateve të anketës me zyrtarët publik, shumica dërmuese e pjesëmarrësve thanë se zyrtarët publik shqiptar janë mbështetës kundrejt shoqërisë civile në përgjithësi.

OS 2.3. Autoritetet publike kontribojnë në fuqizimin e shoqërisë civile duke bashkëpunuar me shoqërinë civile nëpërmjet kuadrit strategjik të politikave dhe mekanizmave të duhur institucional.

Treguesi 2.3.a: Pjesa e OSHC-ve që janë konsultuar efektivisht gjatë përgatitjes së strategjive të bashkëpunimit me shoqërinë civile.

Në 2024, nuk është inicuar ndonjë proces i konsultimit lidhur me zhvillimin e strategjisë së re të bashkëpunimit me shoqërinë civile 2024–27.

Sidoqoftë, në gjysmën e parë të 2024 është organizuar procesi i vlerësimit të strategjisë së bashkëpunimit, 'Udhërrëfyesit për Politikën e Qeverisë drejt një Mjedisit Mundësues për Zhvillimin e Shoqërisë Civile 2019 – 2023'. Raporti i vlerësimit është kontraktuar nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale/MSHMS, si institucioni që drejton Këshillin Kombëtar për Shoqërinë Civile, me mbështetjen administrative/sekretariale të Agjencisë për Mbështetjen e Shoqërisë Civile. Vlerësimi u realizua me mbështetjen e projektit EU TACSO 3, mbështetur nga DG ENEST dhe Delegacioni i BE-së në Shqipëri.

Qëllimi i vlerësimit ishte vlerësimi se sa janë arritur objektivat e Udhërrëfyesit aktual dhe rëndësisë së objektivave të këtij Udhërrëfyesi, sidomos lidhur me mjedisin mundësues për shoqërinë civile në Shqipëri dhe duke e krahasuar me

Udhëzimet e DG ENEST për Mbështetjen e BE-së për Shoqërinë Civile.

Vlerësimi është zhvilluar nga Janari në Qershor 2024. Mungesa e ndonjë raporti qeveritar mbi progresin në zbatimin e Udhërrëfyesit ishte një kufizim përmbajtësor për zhvillimin e vlerësimit. Metodologjia e vlerësimit u bazua në analizën e të dhënave cilesore dhe sasiore nga burime parësore dhe dytësore – nga takimet konsultative dhe intervistat me palët e interesuara, gjetjet nga anketa e TACSO me OSHC-të dhe institucionet publike, si dhe raportet dhe studimet e bëra nga OSHC-të, BE, dhe aktorët e tjerë ndërkombëtarë.

Përveç kësaj, raporti u përqëndrua në gjetjet kryesore për seicilin drejtim strategjik dhe objektivë prioritarë. Rekomandimet përfshijnë, midis të tjerash rekomandime për: metodat, praktikat e mira, dhe mësimet e nxjerra për zhvillimin e Udhërrëfyesit të ardhshëm; prioritetet për objektivat e Udhërrëfyesit të ardhshëm si dhe strategjitë/masat për arritjen e këtyre objektivave; mekanizmat dhe regullimet institucionale për zbatimin efektiv, monitorimin dhe raportimin mbi progresin e zbatimit të Udhërrëfyesit të ardhshëm. Raporti është dorëzuar tek MSHMS në Qershor 2024. Nga Ministria nuk është marrë ndonjë hap tjetër.

Treguesi 2.3.b: Përfituesit e IPA kanë adoptuar strategji të vlefshme të bashkëpunimit me shoqërinë civile.

2024	1 – nuk plotëson standardet
2023	5 – plotëson të gjithë standardet
2021	5 – plotëson të gjithë standardet

Udhërrëfyesi i fundit mbuloi vitet 2019 – 2023. Pra, 2023 ishte viti i fundit i zbatimit të strategjisë. Në 2024, nuk ka një strategji të bashkëpunimit me shoqërinë civile në Shqipëri, dhe nuk ka pasur ndonjë konsultim për adoptimin e një strategjie të re.

Treguesi 2.3.c: Strategjitë e bashkëpunimit me shoqërinë civile shoqërohen me plane veprime të buxhetuara.

2024	1 – nuk plotëson standardet
2023	1 – nuk plotëson standardet
2021	1 – nuk plotëson standardet

Përderisa në 2024 nuk ka pasur një strategji të bashkëpunimit me shoqërinë civile në fuqi në Shqipëri, nuk ka pasur as ndonjë Plan Veprimi. Kështu, situata për këtë tregues ishte e njëjtë krahasuar me bazën e nisjes të 2021 dhe vlerësimin e 2023, edhe pse për këto vite kishte një strategji të bashkëpunimit me shoqërinë civile (Udhërrëfyesit për Politikën e Qeverisë drejt një Mjedisit Mundësues për Zhvillimin e Shoqërisë Civile 2019 – 2023), por jo një Plan Veprimi.

Treguesi 2.3.d: Pjesa e OSHC-ve që vlerësojnë strategjitë e bashkëpunimit me shoqërinë civile si relevante dhe efektive.

Në 2024, nuk kishte një strategji të bashkëpunimit me shoqërinë civile në fuqi.

Treguesi 2.3.e: Strukturave publike, përgjegjëse për zbatimin e strategjive të bashkëpunimit me shoqërinë civile, iu janë dhënë burimet e duhura.

Në 2024, nuk kishte një strategji të bashkëpunimit me shoqërinë civile dhe qeveria ri-theksoi se institucioni përgjegjës për bashkëpunimin me shoqërinë civile ishte Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale/ MSHMS. Sidoqoftë, kapaciteti i ministrisë ishte i vogël për të udhëhequr zhvillimin e Udhërrëfyesit të ri për Bashkëpunimin me Shoqërinë Civile. Në 2024, u lajmëruan ndryshime të brendshme në MSHMS, por këto ndryshime nuk u materializuan lidhur me departamentin që duhet të jetë përgjegjës për shoqërinë civile.

Treguesi 2.3.f: Mekanizmat për dialog midis këshillave të bashkëpunimit të shoqërisë civile dhe qeverisë qendrore përfshijnë OSHC-të në një mënyrë kuptim plotë:

- Ata kanë një program pune të dakortësuar;
- Ata kanë rënë dakort për rregullat dhe procedurat;
- Ata takohen rregullisht;
- Rregullat lejojnë OSHC-të të organizojnë takime dhe kontribuojnë në zhvillimin e axhendës;
- Ka një ndjekje të duhur të konkluzioneve dhe rekomandimeve.

2024	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve
2021	4 – plotëson shumicën e standardeve

Në 2024, Këshilli Kombëtar për Shoqërinë Civile/KKSHC nuk ka pasur një plan vjetor, sikurse edhe në vitin paraardhës 2023. Në Shkurt 2024, takimi i parë i Këshillit ishte për të diskutuar mbi kalendarin e aktiviteteve të KKSHC për atë vit. Nuk është organizuar ndonjë takim paraprak me OSHC-të për të diskutuar shqetësimet e përbashkëta që mund të përfshiheshin në programin e Këshillit, sikurse kishte ndodhur vitin e kaluar.

Në 2024, është plotësuar numri minimal i takimeve të Këshillit. Tre takime janë mbajtur në Shkurt, Tetor, dhe Dhjetor. Sidoqoftë, pregatitja e sesioneve të KKSHC dhe ndjekja e tyre nuk ka qenë në nivelin e duhur.

KKSHC ka rregulloren e tij të brendshme⁶⁵, që përcakton rregullat dhe procedurat për funksionimin e Këshillit. Sidoqoftë, në 2024, ishte planifikuar të rishikohet rregullorja e brendshme dhe ligji mbi bazën e të cilit funksionon në përgjithësi Këshilli. Procesi i rishikimit është mbështetur nga OSBE Shqipëri, por akoma nuk ka një draft që të mund të shqyrtohet nga OSHC-të.

Ka patur vetëm një përparim të kufizuar, me Këshillin që akoma luan një rol anësor në promovimin e përfshirjes më të mirë të OSHC-ve në proceset politike-bërëse. Anëtarët e rinj të Këshillit nuk janë informuar siç duhet mbi rolin e tyre, funksionimin e Këshillit dhe historinë e tij. Përfaqësuesit e institucioneve nuk angazhohen dhe nuk marrin pjesë aktivisht në diskutime. Nuk ka informacion publik mbi pikat e kontaktit të OSHC-ve të caktuar nëpër ministritë e rëndësishme për bashkëpunimin me OSHC-të. Sidoqoftë, anëtarët e Këshillit që përfaqësojnë OSHC-të mund të propozojnë pika të rendit të ditës dhe mund të kërkojnë kontribute/shpjegime nga institucione të ndryshme publike.

⁶⁵ <https://drive.google.com/file/d/1KY0yh1cbw8UP3fEgZW4U1nfjPW3B3oTz/view> aksesuar në 25 Mars 2023 në faqen <https://amshc.gov.al/kkshc/>

Objektiva Specifike 3

Është përforcuar kapaciteti dhe aftësia e OSHC-ve për të realizuar me efektivitet aktivitetet.

OS 3.1. Strukturat e qeverisjes së brendshme të OSHC-ve bazohen në parimet e qeverisjes së mirë.

Treguesi 3.1.a: Pjesa e OSHC-ve që kanë një organ qeverisës të pavarur dhe efektiv, me terma të qarta reference, për mbikqyrjen e qëllimeve strategjike, ndikimit, menaxhimit, përmbushjes së detyrimeve ligjore dhe llogaridhënies së organizatës.

2024	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve
2021	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar

Në 2024, 59% e OSHC-ve të anketuara kishin një organ qeverisës të pavarur dhe efektiv.

% e OSHC-ve që kanë një organ qeverisës të pavarur dhe efektiv	
2024	59%
2023	61%
2021	56%

OSHC-të raportojnë pothuaj përputhje të plotë me kërkesën për një organ qeverisës që ka terma reference të qarta si dhe me kërkesën për një dokument qeverisës.

	Përqindja e OSHC-ve që kanë një organ qeverisës	Përqindja e OSHC-ve që kanë një dokument qeverisës
2024	98%	99%
2023	95%	100%
2021	99%	100%

Sidoqoftë, lidhur me pavarësinë e organeve qeverisës është shqetësuese që 36% e pjesëmarrësve (krahasuar me 41% në 2021) raportuan se drejtori ekzekutiv ose një staf tjetër me pagesë është anëtar me të drejtë vote i organit qeverisës.

Treguesi 3.1.b: Pjesa e OSHC-ve që në mënyrë të rregullt shqyrtojnë konfliktin e interesit lidhur me marrdhëniet politike, ekonomike dhe personale të organit të tyre qeverisës.

2024	2 – plotëson standardet minimalisht
2023	2 – plotëson standardet minimalisht
2021	1 – nuk plotëson standardet

Në 2024, situata ishte e njëjtë me atë të vitit paraardhës lidhur me konfliktin potencial të interesit të anëtarëve të organit qeverisës dhe kjo mbetet një sfidë. Kështu, vetëm 29% e OSHC-ve kërkojnë që delarata e konfliktit të interesit të firmoset nga anëtarët e organit qeverisës çdo vit.

Përqindja e OSHC-ve që kontrollojnë rregullisht konfliktin potencial të interesit	
2024	29%
2023	29%
2021	20%

Sdoqoftë, 38% e pjesëmarrësve në anketë kërkojnë që një deklaratë të nënshkruhet me pranimin e anëtarit në një rol qeverisës (e njëjta përqindje sikurse në vlerësimin e bazës së nisjes), megjithëse ata nuk e kontrollojnë këtë në intervale të rregullta.

Disa nga përgjigjet e dhëna nga pjesëmarrësit për pyetjen se sa shpesh ju kërkohet anëtarëve të organit qeverisës të nënshkruajnë deklaratën e konfliktit të interesit ishin se procedurat e tyre ishin të bazuara në kërkesat e donatorit dhe të bazuara në statutin e organizatës.

Treguesi 3.1.c: Pjesa e OSHC-ve që ndajnë informacionin e duhur mbi organizatën nëpërmjet mjeteve dhe kanaleve që janë të aksesueshme nga të gjithë palët e interesuara përta i përket publikimit.

2024	1 – nuk plotëson standardet
2023	1 – nuk plotëson standardet
2021	2 – plotëson standardet minimalisht

Bazuar në anketën e OSHC-ve, 16% e pjesëmarrësve thanë se publikojnë, i) dokumentin qeverisës në faqen e tyre të internetit, dhe ii) strukturën e tyre organizative.

	Përqindja e pjesëmarrësve që publikojnë dokumentin qeverisës dhe strukturën organizative	Përqindja e pjesëmarrësve që publikojnë vetëm dokumentin qeverisës
2024	16%	29%
2023	13%	34%
2021	22%	n.a

35% e OSHC-ve publikojnë emrat e anëtarëve të Bordit, duke shënuar një rritje krahasuar me 2023 (29%).

Treguesi 3.1.d: Pjesa e OSHC-ve që kanë një politikë organizative të barazisë gjinore.

2024	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2023	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2021	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar

Në 2024, në Shqipëri 50% e pjesëmarrësve në anketë kanë politikë të barazisë gjinore. Krahasuar me 56% të vlerësimit të bazës së nisjes në 2021, ka një rënie prej 6% në numrin e pjesëmarrësve që thanë se kanë një politikë gjinore.

Përqindja e pjesëmarrësve që kanë politikë të barazisë gjinore	
2024	50%
2023	45%
2021	56%

Treguesi 3.1.e: Pjesa e OSHC-ve që kanë strategji organizative, përfshirë vizion, mision dhe qëllime.

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve
2023	4 – plotëson shumicën e standardeve
2021	4 – plotëson shumicën e standardeve

Rezultatet e anketës së OSHCve në 2024 tregojnë një rritje prej 8% të pjesëmarrësve në anketë që kanë një dokument strategjik krahasuar me rezultatet e bazës së nisjes së 2021 (65%). Prandaj, duket se OSHC-të vazhdojnë t'i kushtojnë vëmendje rëndësishë së të paturit një dokument strategjik, për të planifikuar dhe organizuar siç duhet punën e organizatës.

Përqindja e OSHC-ve që kanë një strategji organizative	
2024	73%
2023	64%
2021	65%

OS 3.2. OSHC-të janë të afta të komunikojnë rezultatet e aktiviteteve të tyre tek publiku.

Treguesi 3.2.a: Pjesa e OSHC-ve që kanë të paktën një kanal on-line komunikimi.

2024	5 – plotëson të gjithë standardet
2023	5 – plotëson të gjithë standardet
2021	5 – plotëson të gjithë standardet

Bazuar në anketën e OSHC-ve, pothuaj të gjithë pjesëmarrësit në anketë (98%) kanë të paktën një kanal komunikimi online. Në 2021, 97% e pjesëmarrësve kishin të paktën një kanal komunikimi.

Përqindja e OSHC-ve që kanë të paktën një kanal komunikimi online	
2024	98%
2023	100%
2021	97%

Faqet e internetit dhe mediat sociale janë kanalet e komunikimit më të përdorur nga OSHC-të për të komunikuar aktivitetet e tyre tek publiku. Facebook dhe Instagram janë më të përdorurat.

	2024	2023	2021
Facebook	93%	93%	93%
Instagram	68%	77%	60%

Më pak i përdorur është TikTok, me 3% të pjesëmarrësve në anketë (5% në 2023).

Treguesi 3.2.b: Pjesa e OSHC-ve që kanë staf komunikimi të specializuar.

Ky tregues nuk është vlerësuar.

Treguesi 3.2.c: Pjesa e OSHC-ve që bashkëpunojnë me median.

23% e pjesëmarrësve në anketë thanë se bashkëpunojnë me median. Po të krahasojmë këtë rezultat me bazën e nisjes së 2021, vihet re një rënie prej 14%.

Përqindja e OSHC-ve që bashkëpunojnë me median	
2024	23%
2023	31%
2021	37%

OS 3.3. OSHC-të janë transparente rreth aktiviteteve programatike dhe burimet e financimit.

Treguesi 3.3.a: Pjesa e OSHC-ve që publikojnë raportet e tyre vjetore dhe bilanci financiar.

2024	2 – plotëson standardet minimalisht
2023	2 – plotëson standardet minimalisht
2021	2 – plotëson standardet minimalisht

Çereku i OSHC-ve – 26% – thanë se publikojnë të dyja, raportet vjetore dhe bilanci financiar, në faqet e tyre të internetit ose në letër. Rezultati në bazën e nisjes në 2021 ishte 25%.

Përqindja e OSHC-ve që publikojnë raportet vjetore dhe bilanci financiar	
2024	26%
2023	23%
2021	25%

Raportet vjetore mbeten dokumentet që publikohen më së shumti. Në 2024, 48% e pjesëmarrësve në anketë thanë se publikojnë vetëm raportin vjetor.

Përqindja e OSHC-ve që publikojnë vetëm raportin vjetor	
2024	48%
2023	47%
2021	43%

Një përqindje më e vogël (44%) thanë se publikojnë vetëm bilanci financiar.

Treguesi 3.3.b Pjesa e OSHC-ve që publikojnë informacionin mbi burimet e financimit dhe shumën e marra në vitin paraardhës.

2024	2 – plotëson standardet minimalisht
2023	2 – plotëson standardet minimalisht
2021	2 – plotëson standardet minimalisht

Bazuar në anketën e OSHC-ve, 26% e pjesëmarrësve thanë se publikojnë të dyja, burimin dhe shumën e financimit.

Përqindja e OSHC-ve që publikojnë burimin dhe shumën e financimit	
2024	26%
2023	31%
2021	23%

Njëkohësisht, përgjigjet për këtë tregues ishin: 29% e OSHC-ve nuk publikojnë informacion as për burimin e financimit dhe as për shumën e financuar, duke shënuar një rënie krahasuar me bazën e nisjes në 2021 që ishte 36%. Në të njëjtën kohë, 60% thanë se publikojnë vetëm burimin e financimit – krahasuar me 53% që ishte rezultati në 2021. Nga ana tjetër, 29% publikojnë shumën e marra, krahasuar me 25% që kanë publikuar shumën e marra në 2021.

Treguesi 3.3.c: Shkalla e besimit publik në OSHC-të.

Referuar anketës së RCC të vitit 2024, për Shqipërinë besimi publik në OSHC-të ishte 30% - e njehta përqindje sikurse edhe në 2023. Përqindja është më e ulët krahasuar me nivelin rajonal të besimit publik (40%).

OS 3.4. OSHC-të monitorojnë dhe vlerësojnë rezultatet dhe ndikimin e punës së tyre.

Treguesi 3.4.a: Pjesa e OSHC-ve që kanë bërë një vlerësim të punës së tyre vitin e kaluar.

2024	5 – plotëson të gjithë standardet
2023	5 – plotëson të gjithë standardet
2021	5 – plotëson të gjithë standardet

Tetëdhjetë e tre përqind e OSHC-ve të anketuara kanë realizuar të paktën një vlerësim.

Përqindja e OSHC-ve që kanë realizuar një vlerësim	
2024	83%
2023	81%
2021	85%

Më tej, 65% e pjesëmarrësve në anketë thanë se monitorimi dhe vlerësimi në nivel projekti ishin më të zakonshëm, ngjashëm me 2021 kur ishte 64%.

OS 3.5. OSHC-të përdorin kërkimin dhe evidencën për të mbështetur punën e tyre.

Treguesi 3.5.a: Pjesa e OSHC-ve puna e të cilave është bazuar në evidencën e gjeneruar nëpërmjet kërkimit.

2024	5 – plotëson të gjithë standardet
2023	5 – plotëson të gjithë standardet
2021	5 – plotëson të gjithë standardet

Nëntëdhjetë e tre përqind e OSHC-ve të anketuara kanë bërë të paktën një formë kërkimi.

Përqindja e OSHC-ve që bazojnë punën e tyre në evidenca	
2024	93%
2023	89%
2021	87%

Metodat e përdorura më shpesh nga OSHC-të për të kërkuar informacionin e nevojshëm për punën e tyre ishin: (1) takimet e grupeve fokus, 64% e pjesëmarrësve; (2) kërkimi në zyrë, 50%; dhe (3) kërkimi në terren, 48% e pjesëmarrësve.

Treguesi 3.5.b: Pjesa e OSHC-ve puna e të cilave mbështetet në konsultimin me njerëzit që kanë një interes në punën e tyre të tanishme ose të ardhshme.

2024	5 – plotëson të gjithë standardet	91%
2023	5 – plotëson të gjithë standardet	93%
2021	5 – plotëson të gjithë standardet	91%

Pothuaj të gjithë pjesëmarrësit në anketë (95%) thanë se janë konsultuar me palët kryesore të interesuara. Ky është një zhvillim pozitiv krahasuar me 2021 (91%).

Përqindja e OSHC-ve që bazojnë punën e tyre në informacionin e mbledhur nëpërmjet konsultimit me palët kryesore të interesuara	
2024	95%
2023	97%
2021	91%

Anketa tregoi se më shumë se gjysma e OSHC-ve bëjnë shumë konsultime – 74% me komunitetet lokale, dhe 55% me institucionet publike. Gjithashtu, 53% e pjesëmarrësve në anketë thanë se konsultohen me anëtarët e tyre dhe 44% e tyre me institucionet akademike.

OS 3.6. OSHC-të punojnë në partneritete të drejta dhe të respektueshme për arritjen e qëllimeve të përbashkëta.

Treguesi 3.6.a: Pjesa e OSHC-ve që marrin pjesë në rrjetet lokale, qendrore dhe ndërkombëtare.

Aketa tregoi një rritje të përqindjes së OSHC-ve (90%) që ishin të paktën e një rrjeti lokal, kombëtar, ose ndërkombëtar, krahasuar me rezultatin e bazës së nisjes në 2021 (76%).

Përqindjes e OSHC-ve që janë pjesë rrjeteve lokale, kombëtare, ose ndërkombëtare	
2024	90%
2023	86%
2021	76%

73% e OSHC-ve marrin pjesë në rrjetet kombëtare dhe 46% në rrjetet ndërkombëtare. Përqindja më e ulët është për OSHC-të që marrin pjesë në rrjetet lokale, 35%.

Treguesi 3.6.b: Pjesa e OSHC-ve të angazhuara në partneritete ndër-sektoriale me akademinë, partnerët social dhe sektorin privat.

Gjashtëdhjetë e tetë përqind e pjesëmarrësve në anketë thanë se angazhohen në partneritete ose me sektorin akademik, ose me partnerët social apo sektorin privat. Pra, ka një rënie prej 9% në këto partneritete krahasuar me bazën e nisjes të 2021.

Përqindja e OSHC-ve që angazhohen në partneritete ndër-sektoriale me sektorin akademik, partnerët social ose sektorin privat	
2024	68%
2023	72%
2021	77%

Përsa i përket partneriteteve ndër-sektoriale, OSHC-të u përgjigjën se sektori akademik ishte partneri më i zakonshëm – në 48% të rasteve – ndjekur nga partneritetet me sektorin privat – në 31% të rasteve.

SO 3.7. OSHC-të kanë një financim të diversifikuar.

Treguesi 3.7.a: Pjesa e OSHC-ve që kanë burim të diversifikuar të të ardhurave nga donatorët.

2024	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2023 ⁶⁶	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2021	4 – plotëson shumicën e standardeve

Bazuar në anketën e OSHC-ve, 48% e pjesëmarrësve në anketë kishin një bazë financimi të diversifikuar. Ka një rënie prej 15% krahasuar me rezultatin e bazës së nisjes së 2021 (63%).

Përqindja e OSHC-ve për të cilat burimet e të ardhurave nga donatorët janë diversifikuar	
2024	48%
2023	50%
2021	63%

Burimet kryesore të financimit për OSHC-të e anketuara (60%) në Shqipëri ishin fondacionet e huaja private dhe OSHC-të ndërkombëtare (krahasuar me 68% të pjesëmarrësve në 2021). Burimi i dytë i financimit ishte Komisioni Evropian me 42%, i ndjekur nga donatorët bilateral për 31% të OSHC-ve pjesëmarrëse në anketë.

Gjithashtu, 27% e OSHC-ve kanë marrë fonde nga institucionet qeveritare lokale ose kombëtare dhe 18% e OSHC-ve kanë marrë fonde nga fondacionet private të vendit.

Treguesi 3.7.b: Pjesa e OSHC-ve që ngrejnë fonde nga burime të tjera përveç donatorëve, për shembull kuotat e anëtarësisë, donacionet individuale/nga biznesi dhe aktivitetet për gjenerimin e të ardhurave.

2024	3 – plotëson standardet në mënyrë të moderuar
2023 ⁶⁷	4 – plotëson shumicën e standardeve
2021	4 – plotëson shumicën e standardeve

Gjysma e OSHC-ve të anketuara kanë ngritur fonde nga burime të tjera përveç donatorëve, 19% më pak se në 2021 kur ishte 69%.

Përqindja e OSHC-ve që kanë ngritur fonde nga burime të tjera përveç donatorëve	
2024	50%
2023	61%
2021	69%

⁶⁶ The 2023 value for Indicator 3.7.a was originally published as 43%. Following the recalculation of the value to rectify an error, the revised value for 2023 is 50%.

⁶⁷ The 2023 value for Indicator 3.7.b was originally published as 64%. Following the recalculation of the value to rectify an error, the revised value for 2023 is 61%.

Në 2024, në Shqipëri kuotat e anëtarësisë ishin burim për 25% të OSHC-ve të anketuara, çfarë ishte 6% më e lartë se në 2021 (19%).

Përqindja e OSHC-ve që kanë ngritur fonde nga kuotat e anëtarësisë	
2024	25%
2023	21%
2021	19%

15% e OSHC-ve thanë se kanë marrë fonde nga donacionet individuale, krahasuar me 22% në 2021.

Përqindja e OSHC-ve që kanë marrë fonde nga donacionet individuale	
2024	15%
2023	27%
2021	22%

Më tej, 18% thanë se kanë marrë fonde nga bizneset private dhe 14% e OSHC-ve të anketuara thanë se kanë mobilizuar fonde nëpërmjet aktivitetit të ndërmarrjeve të tyre të biznesit/sociale ose ofrimit të shërbimeve. Përsa i përket *crowdfunding*, 6% e OSHC-ve kanë marrë fonde nëpërmjet këtij burimi.

OS 3.8. OSHC-të kanë burime njerëzore efektive, të fuqizuara dhe të zhvilluara.

Treguesi 3.8.a: Pjesa e OSHC-ve që kanë staf të punësuar.

Në 2024, 85% e pjesëmarrësve në anketë thanë se kanë staf të punësuar, që është 3% më pak se në rezultatet e bazës së nisjes së 2021 (88%).

Përqindja e OSHC-ve që punësojnë staf	
2024	85%
2023	88%
2021	88%

Më tej, anketa tregon se 56% e organizatave janë në kategorinë që ka të punësuar 1–5 staf. Është një përqindje e konsiderueshme e OSHC-ve – 17% – që raportuan se kanë punësuar 11 ose më shumë staf. Përqindja më e ulët e OSHC-ve – 12% – thanë se kanë punësuar 6–10 staf. Sidoqoftë, janë gjithashtu 14% e OSHC-ve që raportuan se nuk kanë pasur asnjë staf të punësuar në 2024.

Treguesi 3.8.b: Pjesa e OSHC-ve që kanë politika organizative të burimeve njerëzore.

2024	1 – nuk plotëson standardet
2023	1 – nuk plotëson standardet
2021	1 – nuk plotëson standardet

Anketa propozoi nëntë lloje të politikave të burimeve njerëzore: Politika e rekrutimit; Politika e diversitetit, barazisë dhe përfshirjes; Politika disiplinore; Politika e ankimimit; Politika e vlerësimit të punës; Politika e përsëritjes; Politika e pagave; Politika e bullizimit dhe ngacmimit; Politika për mbrojtjen e fëmijëve dhe të rriturve vulnerabël.

Në 2024, rezultatet tregojnë se 4% e pjesëmarrësve në anketë kanë zhvilluar të gjitha 9 llojet e politikave të burimeve njerëzore (rezultati i bazës së nisjes në 2021 ishte 2%).

Treguesi 3.8.c: Pjesa e OSHC-ve që gjatë vitit të kaluar kanë publikuar vendet e lira për staf dhe vullnetarë.

Nuk është vlerësuar.

Treguesi 3.8.d: Pjesa e OSHC-ve që kanë politika organizative për rekrutimin e një fuqie punëtore të diversifikuar.

34% e pjesëmarrësve në anketë konfirmuan se kanë adoptuar të dyja politikat e kërkuara, politikat e rekrutimit dhe të diversitetit, barazisë dhe përfshirjes.

Përqindja e OSHC-ve që kanë politika organizative	
2024	34%
2023	24%
2021	25%

Gjithashtu, një përqindje e konsiderueshme e OSHC-ve - rreth 49% - kanë politikë rekrutimi dhe 56% e OSHC-ve thanë se kanë politikë të diversitetit, barazisë dhe përfshirjes.

Treguesi 3.8.e: Pjesa e OSHC-ve ku stafi dhe vullnetarët kanë ndjekur një kurs trajnimi vitin e kaluar.

2024	4 – plotëson shumicën e standardeve
2023	5 – plotëson të gjithë standardet
2021	5 – plotëson të gjithë standardet

Shumica (80%) e OSHC-ve të anketuara dhanë një përgjigje pozitive për pyetjen mbi pjesëmarrjen e stafit të tyre në kurse trajnimi.

Përqindja e OSHC-ve stafi i të cilave ka marrë pjesë në një kurs trajnimi	
2024	80%
2023	82%
2021	73%

Në anketë, 16% e OSHC-ve (krahasuar me 25% në 2021) thanë se stafi i tyre nuk ka marrë pjesë në ndonjë kurs trajnimi.

Bibliografia

- “Is Civil Society Shrinking in Albania? Its reaction to current trends”, Policy Paper, Albanian Helsinki Committee, Tiranë, 2024
- Vendim i Këshillit të Lartë Gjyqësor nr. 35, datë 26.01.2022, “Për krijimin dhe vënien në funksion të regjistrimit elektronik të organizatave jofitimprurëse”: <https://qbz.gov.al/eli/vendim/2022/01/26/35/af554540-b05d-4ac0-bdbe-659c59b57f8c>
- Vendim i Gjykatës Kushtetuese, no. 62, datë 20.11.2023 (V-62/23): <file:///C:/Users/Admin/Downloads/vend.6223.pdf>
- Protesta e banorëve të Thumanës, LAPSI.al, Tiranë, 2024: <https://lapsi.al/2024/09/11/protesta-e-banoreve-te-thumanes-terhiqet-balluku-autostrada-do-kete-dalje-per-zonen/>
- Protesta për rrugën Thumanë-Kashar, qytetarët mbledhen para Kuvendit pas denoncimit ndaj Ballukut në SPAK, BalkanWeb, Tiranë, 2024: <https://www.balkanweb.com/protesta-per-rrugen-thu-manë-kashar-qytetaret-mbledhen-para-kuvendit-pas-denoncimit-ndaj-ballukut-ne-spak/#gsc.tab=0>
- Mbahet me tensione protesta për rrugën Thumanë-Kashar, banorët përplasen me policinë, Euroneës Albania, Tiranë, 2024: <https://euronews.al/mbahet-me-tensione-protesta-per-rrugen-thu-manë-kashar-banoret-perplasen-me-policine/>
- Rregullore për kërkesat e posaçme që ofruesit e platformave të shpërndarjes së videoeve duhet të përmbushin për krijimin e ofrimit të sistemeve transparente, efektive, e miqësore në përdorim, Autoriteti i Mediave Audiovizive, Tiranë, 2024: https://ama.gov.al/ova_doc/rregullore/
- World Press Freedom Index 2024 Albania, Reporters Without Borders, Paris, 2024: [Albania | RSF](#)
- “Annual Report 2024: Tracking Albania’s Progress on Media Freedom and Journalistic Safety in Line with EU Standards”, BIRN Albania, SCiDEV, and Qendra Fakte, Tirana, December 2024.
- Komisioni Posaçëm “Për të koordinuar dhe mbikëqyrur të gjitha veprimet institucionale për të luftuar dezinformimin dhe format e tjera të ndërhyrjes së huaj në proceset demokratike të vendit”, Kuvendi i Shqipërisë, 2024: <https://www.parlament.al/struktura/8e230ff7-5344-45fb-bd6c-510f927c6b92>
- Media Landscape – 2024 Summer Brief, Center for Science and Innovation for Development (SCiDEV) Tirana, 2024: <https://scidevcenter.org/2024/07/19/mediasummerbrief/>
- Raport ‘E drejtat e informimit’, Respublika, Tiranë, 2024: https://www.respublica.org.al/ep-content/uploads/2024/04/E-drejtat-e-informimit-2023_Web.pdf
- Liria e medias në Shqipëri, mes luftës ndaj dezinformimit dhe rrugës drejt BE, Tirana Diplomat, Tiranë, 2024: <https://www.tiranadiplomat.com/2024/10/23/liria-e-medias-ne-shqiperi-mes-luftes-ndaj-de-zinformimit-dhe-rruges-drejt-be/>
- Vendime të Komisionerit 2024, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, Tiranë, 2024: <https://www.kmd.al/vendime-te-komisionerit-2024/>
- Projektligji “Për padinë kolektive”, Kuvendi i Republikës së Shqipërisë, Tiranë 2024: <https://www.parlament.al/dokumentacioni/aktet/80cfd5e-a3c6-497e-9def-0cdf23d76ecd>
- Mapping Media Freedom, European Centre for Press and Media Freedom, Germany, 2024: <https://www.ecpmf.eu/monitor/mapping-media-freedom/>
- Gazetarët protestojnë kundër Ramës për turrjen e lirisë së shprehjes, Reporter.al, Tiranë, 2024: <https://www.reporter.al/2024/03/27/gazetarët-protestojnë-kunder-ramës-per-turrjen-e-lirise-se-shprehjes/>
- “Do t’iu trajtoj si organizatë kriminale, jeni të kapur nga SKAP”, Sali Berisha shantazhon gazetarët, Neësbomb.al, Tiranë, 2024: <https://newsbomb.al/politike/do-tiu-trajtoj-si-organizate-inale-jeni-te-kapur-nga-skap-sali-beri-i343465>

- Initial assessment of Albania's Legal Framework for Harmonising the Anti-SLAPP (Strategic Lawsuits Against Public Participation), Media Landscape – October 2024 Brief, Center for Science and Innovation for Development (SCiDEV) Tirana, 2024: <https://scidevcenter.org/2024/11/04/media-landscape-october-2024-brief/>
- Vendim i Këshillit të Ministrave nr.. 621, datë 10 Tetor 2024, “ Për miratimin e dokumentit të politikës “Agjenda Kombëtare e Reformave 2024 – 2027”, Zyra e Kryeministrit, Tiranë, 2024: <https://qbz.gov.al/eli/vendim/2024/10/10/621/0827f42c-05f9-48ee-995a-e617548cd583;q=P%C3%8BR%20ZYR%C3%8BN%20E%20RIKUPERIMIT%20T%C3%8B%20ASETEVE>
- Ligji nr. 25/2024 “Për sigurinë kibernetike”:
- <https://aksk.gov.al/wp-content/uploads/2024/05/ligj-2024-03-21-25-5-1.pdf>
- Cyber attack on the online media outlet Citizens Channel, BalkanInsight, 2024: <https://balkaninsight.com/2024/04/05/coordinated-cyber-attack-targets-albanias-online-citizens-channel/>
- Strategjia Ndersektoriale kunder Korrupsionit 2024–2030, Qeveria e Shqipërisë, Tiranë 2024
- Vendim nr. 51, datë 31.1.2024, ‘Për organizimin dhe funksionimin e Agjencisë së Inteligjencës Financiare’: <https://fiu.gov.al/wp-content/uploads/2024/10/Udhezues-OJF.pdf>
- Ligji nr. 29/2023 ‘Për tatimin mbi të ardhurat’: <https://qbz.gov.al/previeë/76d3b502-5b0b-4d0f-add7-d0f477ac4a21/cons/20250113>
- Raporti Vjetor 2023, Agjencia për Mbështetjen e Shoqërisë Civile, Tiranë, Mars 2023.
- ‘Contribution and Challenges of Civil Society in Albania’, Policy Paper, Albania Helsinki Committee, Tirana, October 2024.
- Ligji Nr. 146–2014 30 Tetor 2014 ‘Për Njoftimin dhe konsultimin publik’.
- World Giving Index 2024, Charities Aid Foundation: https://www.cafonline.org/docs/default-source/inside-giving/wgi/wgi_2024_report.pdf
- Working Group for Chapter 23 – The Law on Volunteering in Albania: A priority for the development of an enabling environment for civil society, European Movement Albania, 2024: <https://em-al.org/en/working-group-for-chapter-23-the-law-on-volunteering-in-albania-a-priority-for-the-development-of-an-enabling-environment-for-civil-society-09-july-2024/>
- Numri i punonjësve në sektorin publik, Drejtoria e Përgjithshme e Tatim-Taksave, Kalkulimi i INSTAT, 2024: https://www.instat.gov.al/media/15007/te-punesuar-sipas-sektoreve-tr4_2021-tr4_2024.xlsx
- CAF Group Annual Report 2024, Charities Aid Foundation: <https://www.cafonline.org/home/about-us/governance-and-policies/annual-reports>
- ‘Public administration in Albania 2024, Assessment against the Principles of Public Administration’, SIGMA Monitoring Reports, December 2024
- Annual Performance Report on Public Consultations 2024, Government Center, Department of Regulatory Acts of the Council of Ministers, Tirana, February 2025
- Raport studimor “Një dekadë nga ligji për konsultimin publik në Shqipëri: Thirrje për reformë”, Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim, Tiranë, 2024: <https://idmalbania.org/sq/raport-studimor-nje-dekade-nga-ligji-per-konsultimin-publik-ne-shqiperi-thirrje-per-reforme/>
- ‘Albania’s Reform Agenda Explained: Insights on Design, Content, and Implementation’, Policy Brief, Daniel Prroni and Endrita Shehi, Institute for Democracy and Mediation, February 2025

Lista e ligjeve të konsultuar

- Kushtetuta
- Kodi Civil
- Kodi Penal
- Ligji nr. 8788, 'Për organizatat jo-fitimprurëse'
- Ligji nr. 80/2021 'Për regjistrimin e organizatave jo-fitimprurëse'
- Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 621, datë 10 Tetor 2024, Për miratimin e dokumentit të politikës "Agjenda Kombëtare e Reformave 2024 – 2027"
- Vendim nr. 40, datë 26.04.2024, Për miratimin e rregullores "Për kriteret dhe procedurat e shqyrtimit të ndryshimeve në strukturën e pronësisë e ofruesve të shërbimeve të mediave audiovizive"
- Ligji Për mediat audiovizive
- Ligji Për Për të drejtën për informim
- Vendim i Gjykatës Kushtetuese nr. 3, datë 30.01.2024 (V-3/24)
- Ligji nr. 38/2021
- Gjykata Kushtetuese për shfuqizimin e Ligjit Nr. 38/2021
- Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 485/2021
- Projektligji "Për padinë kolektive "
- Ligji nr. 25/2024 Për sigurinë kibernetike "
- Ligji "Për mbrojtjen e të dhënave personale "
- Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 736, datë 13.12.2023, 'Për aprovimin e Udhëzuesit për Shtetin Ligjor'
- Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 51, datë 31.1.2024, 'Për organizimin dhe funksionimin e Agjensisë së Inteligjencës Financiare'
- Udhëzim nr. 19, datë 9.7.2019, 'Për mbikqyrjen e organizatave jo-fitimprurëse në funksion të parandalimit të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit'
- Udhëzim nr. 16, datë 16.2. 2009, 'Për parandalimin e pastrimit të parave dhe për të luftuar financimit e terrorizmit në sistemin e tatim-taksave'
- Neni 41 i ligjit Nr.8788, datë 7.5.2001 'Për organizatat jofitimprurëse' i ndryshuar'
- Ligji nr. 29/2023 'Për tatimin mbi të ardhurat'
- Vendim i Gjykatës Kushtetuese nr. 52, datë 27.6.2024
- Ligji Për Njoftimin dhe konsultimin publik
- Ligji nr. 45/2016 'Për vullnetarizmin'

